

Sosyal Bilgiler Dersi Güncel Olay Öğretiminde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanılması: Bir Eylem Araştırması *

Ahmet Sağlamgöncü ¹, Handan Deveci ²

Öz

Öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırarak onları toplumsal yaşama hazırlayan en önemli derslerden biri Sosyal Bilgilerdir. Güncel olaylar, Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin toplumu yakından tanımaları için kullanılan en önemli toplumsal kaynaklardandır. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimi sırasında öğrenci katılımını sağlayan çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilerin toplumsal yaşamda gerçekleşen olayları ve Sosyal Bilgiler dersini anlamlandırmalarına önemli katkılar sağlar. Bu araştırmanın amacı güncel olayların aktif öğrenme teknikleriyle ele alındığı Sosyal Bilgiler ders sürecini ortaya koymak ve sürece yönelik öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz ve bahar dönemlerinde 5. sınıfta öğrenim gören öğrenciler ve bu öğrencilerin Sosyal Bilgiler öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları, gözlem formu, araştırmacı, öğretmen ve öğrenci günlüğü, uygulama sürecine ilişkin video kayıtları ve öğrenci ürünleri kullanılmıştır. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretiminin öğrencilerin derse aktif bir biçimde katılmalarını, Sosyal Bilgiler dersine ve güncel olaylara ilgi duymalarını, gerçek yaşama hazırlanmalarını ve gündemi takip etme alışkanlığı kazanmalarını sağladığı bulguları elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretimi öğrencilere Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, araştırma, empati, eleştirel düşünme ve medya okuryazarlığı becerileri ile duyarlılık, çalışkanlık ve adalet değerleri kazandırmaktadır. Araştırma sonunda, ulaşılan sonuçlara dayalı olarak uygulamaya ve araştırmaya yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Sosyal bilgiler eğitimi
Güncel olay
Güncel olay öğretimi
Aktif öğrenme
Eylem araştırması

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 11.03.2022

Kabul Tarihi: 07.10.2022

Elektronik Yayın Tarihi: 02.01.2023

DOI: 10.15390/EB.2023.11723

* Bu makale Ahmet Sağlamgöncü'nün Handan Deveci danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal bilgiler dersinde güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması: Bir eylem araştırması" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

¹ © Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, ahmetsaglamgoncu@gmail.com

² © Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkiye, hanil@anadolu.edu.tr

Giriş

Öğrencilere etkili vatandaş yetiştirmek amacıyla kimi bilgi, beceri ve değerlerin kazandırıldığı derslerden biri Sosyal Bilgiler dersi. Sosyal Bilgiler dersinde bireyin kendisi, ailesi, yakın çevresi ve yaşadığı yer konuları ele alınır (Deveci, 2018). Sosyal Bilgiler dersi, ilkökul ve ortaokul programları içerisinde vatandaşlık eğitimini üstlenerek, derste bireyin içinde bulunduğu toplumu yakından tanımasını ve dünyada meydana gelen olayların farkına varmasını sağlar (Çalışkan ve Uzunkol, 2021). Sosyal Bilgiler dersinin amacı ve içeriği toplumda meydana gelen güncel olaylardan etkilenecek değişim ve gelişim gösterir (Bekret, 2019). Böylece yaşamın içerisinde çıkan güncel olaylar Sosyal Bilgiler dersinin canlı içeriğini oluşturur.

Güncel olaylar toplumda gerçekleşen ya da her nerede gerçekleşmiş olursa olsun toplumu kimi yönlerden etkileyen ve haber olma nitelikleri ile gündem oluşturan olaylardır (Akdağ, Oğuz, Tatar ve Subaşı, 2014; Kaltsounis, 1987; Smith, 1963). Gelişmiş ülkeler, toplum üzerindeki büyük etkilerinden dolayı vatandaşlarının yakın ve uzak çevrelerinde oluşan güncel olaylar konusunda farkındalık geliştirmesini ve bilgi sahibi olmalarını ister. Bireylerin güncel olaylara ilişkin farkındalık geliştirmesinin ve bilgi sahibi olmasının en etkili yolu öğretim süreçlerinde güncel olay öğretimine yer verilmesidir.

Sosyal Bilgiler dersinin amaçları doğrultusunda etkili vatandaş yetiştirmek için, etkili vatandaşların sahip olduğu özelliklerin bilinmesi gerekir. Güncel olayları takip etme alışkanlığı da etkili vatandaşların taşıdığı özellikler arasındadır (Parker, 2018). Bu alışkanlığı kazanan öğrenciler, yakın ve uzak çevrelerine karşı hem daha duyarlı olmakta hem de yeni bakış açıları geliştirmektedir (Bennet, 1999; Karabacak, 2020). Bu kapsamda, yaşama yönelik bir ders olan Sosyal Bilgiler dersinin öğretme-öğrenme süreçlerinde güncel olaylar kullanılmalı, öğrencilerin bu olaylara karşı duyarlı ve bilgi sahibi olması sağlanmalıdır.

Etkili vatandaşlar, güncel gelişmelerden yola çıkarak, gelecekte yaşanması olası olaylar hakkında çıkarımda bulunmaktadır. Bu doğrultuda, öğrencilerin etkili vatandaş niteliğine ulaşmaları bakımından geçmiş ve güncel gelişmelerin farkında olmaları ve gelecekte meydana gelebilecek olaylara ilişkin tahminde bulunmaları önemlidir (Parker, 2018). Öğrencilerin gelecekte meydana gelebilecek olaylara yönelik tahminde bulunmaları için radyo, televizyon, gazete, dergi ve genel ağ gibi kaynaklardan haberleri takip ederek güncel olaylar hakkında yorum yapmaları gerekmektedir (Arın ve Deveci, 2008). Bu kapsamda, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay öğretimi ile öğrencilerin güncel olaylara ilgi duymaları ve var olan bilgilerinden yeni bilgiler oluşturmaları sağlanmalıdır.

Öğrenilen bilgilerin gerçek yaşam problemlerini çözmek için kullanılmasını sağlayan toplumsal kaynakların en önemlilerinden biri güncel olaylardır (Erden, t.y.). Öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanılan güncel olayların yaşama yönelik bilgi kazandırma, toplumu yakından tanıma, problem çözme, derse karşı ilgi duyma, kalıcı öğrenme sağlama ve vatandaşlık becerileri kazandırma gibi yararları vardır (Bozkurt, 2017; Demirkaya Gedik, 2008; Kaltsounis, 1987; Morrison, 2015; Pescatore, 2008; Şimşek, 2020; Taşkın ve Memişoğlu, 2019). Güncel olaylar bu yararları ile demokratik bireyler yetiştirmek ve vatandaşlık becerileri geliştirmek için Sosyal Bilgiler dersinde ele alınmalıdır (Bekret, 2019). Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesi öğrencilerin ait oldukları toplumda ve dünyada meydana gelen olayları anlamlandırmalarına olanak sağlar.

Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif olabilmesi için deneyimlerini ve yaşadığı olayları anlatmaları (Göçer, 2019), öğrenme konusunun yaşamın içinden alınmış olması gerekir (Açıkgöz, 2014). Sosyal Bilgiler dersinde yaşamın içinden alınan güncel olayların öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilerin kendi yaşantıları ile güncel olaylar arasında ilişki kurmasını sağlar. Böylelikle daha etkili bir güncel olay öğretimi gerçekleşir.

İlgili alanyazında, Sosyal Bilgiler dersi öğretme-öğrenme süreçlerinde güncel olaylardan yararlanılmasının önemini ortaya koyan çeşitli çalışmalar ile karşılaşmaktadır. Bu çalışmalarda Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrencilerin karar verme, eleştirel düşünme, problem çözme ve sorgulama becerilerini geliştirdiği, güncel olaylara dair bilgilerini, bilgiyi hatırlama düzeylerini ve akademik başarılarını artırdığı, okul ile yaşam arasında bağ oluşturduğu, derste işlenen konuları somutlaştırdığı ve toplumsal sorunlara duyarlılık kazandırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Akdağ, 2013; Anderman ve Johnston, 1994; Arın ve Deveci, 2008; Batti, 2016; Bennett, 1999; Demirkaya

Gedik, 2008; Eryılmaz, 2015; Gürdoğan Bayır, 2010; Gürkan, Öztürk ve Kumru, 2020; Lecompte, Blevins ve Ray, 2017; Zemin, 2013).

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimi kapsamında yer alan çalışmalarda daha çok güncel olayların kullanılmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri ortaya konulmuştur (Bozkurt, 2017; Deveci, 2007; Dinç ve Acun, 2017; Gedik, 2010; Gürkan vd., 2020; Haas ve Laughlin, 2000; Hollstein, 2015; Memişoğlu ve Güçin, 2017; Sharp, 2009). Bu çalışmalarda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olaylardan yararlanma durumları ve güncel olayları uygulama yöntemleri araştırılmıştır. Araştırmalarda güncel olayların uygulanma sürecinde öğrenci merkezli bir öğretme-öğrenme sürecinin gerçekleştirilmediği, daha çok soru-yanıt, tartışma, düz anlatım gibi sınırlı sayıda yöntem ve tekniklerin kullanıldığı sonuçları ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2017; Deveci, 2007; Demirkaya Gedik, 2008; Dinç ve Acun, 2017; Gürkan, 2009; Gürkan vd., 2020; Haas ve Laughlin, 2000; Hollstein, 2015; Memişoğlu ve Güçin, 2017).

Haas ve Laughlin (2000), araştırmalarında, Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin kişisel inançlarını ve düşüncelerini belirtmelerine ve kendilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak bir güncel olay öğretimi için eylem araştırmalarının yapılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Bozkurt (2017) ve Gürkan (2009)'ın gerçekleştirdiği çalışmada öğretmenlerin güncel olayları kullanırken öğrenci merkezli, öğrencileri aktif duruma getirebilecek öğretim yöntem ve teknikleri kullanmaları gerektiği vurgulanmıştır. Akkan (2019), gerçekleştirdiği çalışmada güncel olayların öğretiminde kullanılan geleneksel yöntem ve tekniklerin dışına çıkılmasının güncel olay öğretiminin etkili olmasına katkı sağlayacağını belirtmiştir. Bekret (2019) ise çalışmasında, öğrencilerin toplumsal olaylara aktif olarak katılmalarının, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde öğrencileri aktif duruma getirecek yöntem ve tekniklerin kullanılmasıyla gerçekleşebileceğini belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde öğrencilerin ilgisini çekecek yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğrencilerin hem güncel olaylara hem de Sosyal Bilgiler dersine ilgi duymalarını sağlayabilir. Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay öğretimi ile öğrencilerin güncel olaylara ilgi duyma, gündemi takip etme alışkanlığı kazanma ve yakın ve uzak çevrelerinde meydana gelen olaylara duyarlı olma gibi kimi kazanımlara ulaşmaları beklenmektedir. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen merkezli uygulamalar ile gerçekleştirilen güncel olay öğretimi, öğrencilerin güncel olay öğretimi kapsamında söz konusu kazanımları elde etmelerini zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasına dayalı çalışmaların güncel olay öğretimi alanyazını genişleterek alanyazına katkı sağlayacağı ve öğrencilerin güncel olay öğretimi ile ulaşmaları beklenen kazanımları elde etmelerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı öğretme-öğrenme sürecinin gerçekleştirilmesiyle hem yapılandırmacı öğrenme kuramı ile uygulama arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi, hem de güncel olay öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin çeşitlendirilmesi amaçlanmıştır.

Amaç

Araştırmanın temel amacı, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin ele alınma sürecini ortaya koymak ve bu sürece ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerini kullanma süreci nasıldır?
2. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde, aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması bağlamında, Sosyal Bilgiler öğretmeninin ve öğrencilerin görüşleri nelerdir?

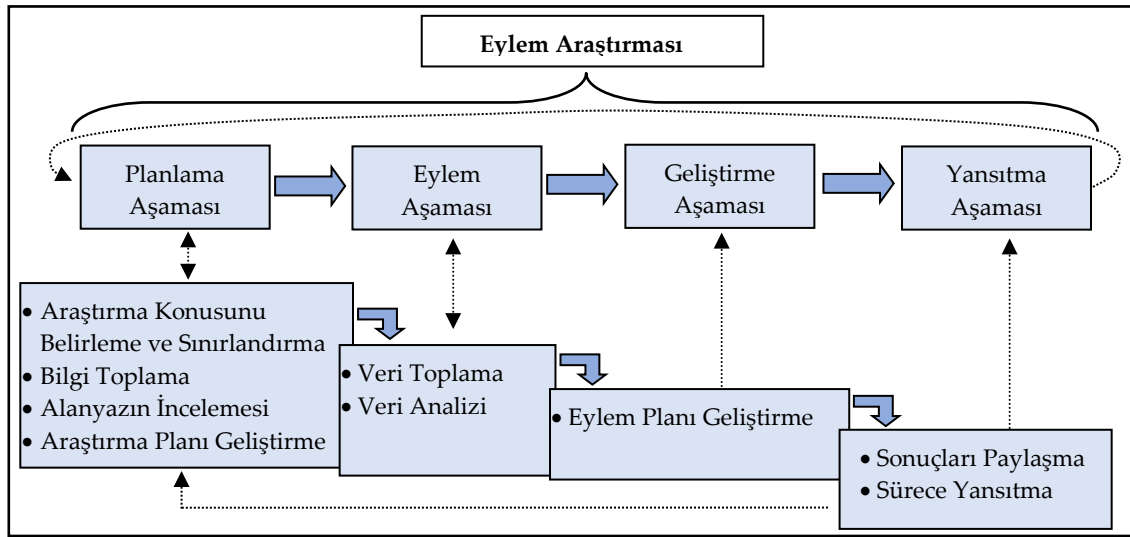
Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, katılımcılar, ortam, uygulayıcı araştırmacının rolü, geçerlik komitesinin rolü, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ile inandırıcılık başlıkları altında ilgili açıklamalar sunulmuştur.

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretiminde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak öğretme-öğrenme sürecinin etkililiğinin artırılması, güncel olay öğretiminin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin etkin bir biçimde derse katılmalarının sağlanması ve daha etkili öğrenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda, araştırmada Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde yaşanan sorunlar belirlenmiş ve bu sorunların çözümüne yönelik –güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı– uygulamalar geliştirilerek uygulanmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminin niteliği artırılmak istenmiştir (Ekiz, 2020; Johnson, 2019; Uzun, 2016).

Bu çalışma Şekil 1’de yer alan ve Mertler (2017) tarafından tasarlanan eylem araştırması süreci ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1. Eylem Araştırması Süreci (Mertler, 2017)

Planlama aşaması: Bu aşama, araştırma konusunu belirleme ve sınırlandırma, bilgi toplama, alanyazını inceleme ve araştırma planı geliştirme olmak üzere dört adımdan oluşmaktadır (Mertler, 2017).

Araştırma konusunu belirleme ve sınırlandırma: Alanyazında yapılan incelemelerde, Sosyal Bilgiler dersi öğretme-öğrenme sürecinde güncel olay öğretimine yönelik birbirine benzer yöntem ve tekniklerin kullanıldığı ve uygulamalı çalışmaların sınırlı sayıda olduğu ortaya çıkmıştır. Böylece araştırma konusu Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olay öğretimi uygulamalarını geliştirmek olarak belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminin çeşitli yöntem ve teknikler ile nasıl uygulanacağına ilişkin bilgi toplama aşamasına geçilmiştir.

Bilgi toplama: Bu araştırmada 12 ders saati süresince sınıf gözlemleri, Sosyal Bilgiler öğretmeni ile görüşmeler, odak grup öğrenci görüşmeleri, güncel olay öğretimine yönelik pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu süreçte geçerlik komitesi üyeleri ile toplantı yapılmıştır. Araştırma konusuna ilişkin gözlem, görüşme ve pilot uygulamanın gerçekleştirilmesi için kolay ulaşılabilir durumda olan iki devlet okulu seçilmiştir. Orta-sosyo ekonomik düzeye sahip olan bu iki devlet okulunun yöneticilerine ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerine araştırma süreci hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Araştırmaya istekli ve gönüllü olduğunu belirten okul müdürünün bulunduğu okulda görev yapan üç Sosyal Bilgiler öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Belirlenen Sosyal Bilgiler öğretmeni ve bu Sosyal Bilgiler öğretmenin derslerine girdiği 5. sınıfların sınıf öğretmenleri ile

görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sırasında araştırmamanın konusuna ilişkin ön bilgi toplamak amacıyla hangi sınıfın belirleneceği konusu üzerinde tartışılmıştır. Tartışma sonucunda, sınıftaki öğrenci sayısının fazla olması öğrencileri yakından tanımayı güçleştireceğinden ve sınıf içi iletişim sürecini olumsuz yönde etkileyeceğinden, öğrenci görüşmelerinin ve pilot uygulamaların öğrenci sayısının en az olduğu şubenin öğrencileriyle gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Araştırmacı tarafından öncelikle bu sınıfta Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimine yer verilme durumuna, güncel olay öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin neler olduğuna ve ders sürecinin nasıl olduğuna ilişkin gözlem yapılmıştır.

5. sınıf şubesinde altı ders saati boyunca yapılan gözlem sürecinde, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay öğretimine yer verilmediği, öğretmen merkezli bir öğretim gerçekleştirildiği ve öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde pasif birer alıcı durumunda oldukları gözlemlenmiştir. Gözlem yapılan tüm derslerde Sosyal Bilgiler öğretmeni düz anlatım yöntemi kullanmış ve ders sürecinde öğrencilere ders kitabını okutmuştur.

Sosyal Bilgiler öğretmeniyle bir görüşme gerçekleştirilerek, Sosyal Bilgiler öğretmenin Sosyal Bilgiler dersini genel olarak nasıl işlediğine ve güncel olayları kullanma durumuna yönelik bilgi toplanmıştır. Bu görüşme sonucunda, Sosyal Bilgiler öğretmenin dersini genel olarak öğrencilere ders kitabını okutarak işlediği, ders kitabını öğrencilere okuttuktan sonra konuya yönelik kimi açıklamalarda bulunduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda, ders sürecinde aktif öğrenme yöntem ve teknikleri hiç kullanılmamış, aktif öğrenmeye ilişkin bir süreç yaşanmamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmeniyle gerçekleştirilen görüşmeden sonra, gözlem yapılan sınıfta yer alan sekiz öğrenci ile üç grup hâlinde odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerde öğretmenin genellikle düz anlatım yöntemini kullandığı ve öğrencilere ders kitabını okuttuğu anlaşılmıştır. Gözlem ve görüşmelerden, Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay öğretimine sınırlı olarak yer verildiği görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmenin dersinde güncel olay öğretimine yer verdiği durumlarda ise öğrencilere haberleri anlattığı ve öğrencilerin de haberlere yönelik düşüncelerini belirttiği bir süreç yaşanmaktadır. Bu kapsamda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde öğretmen merkezli bir süreç gerçekleştirildiği, aktif öğrenme tekniklerinin kullanımına yer verilmediği ortaya çıkmıştır.

Gözlem ve görüşmelerin ardından altı ders saati boyunca pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, araştırma konusuna açıklık getirmek amacıyla, geçerlik komitesi üyeleri ile bir toplantı yapılmıştır. Uygulama öncesi geçerlik komitesi toplantısında Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Böylece, araştırmada, hem kuram ile uygulama arasındaki ilişkinin sağlanması hem de güncel olay öğretiminin aktif öğrenme teknikleriyle bütünleştirilerek çeşitlendirilmesi amaçlanmıştır.

Geçerlik komitesi toplantısının ardından gözlem ve pilot uygulamanın gerçekleştirildiği sınıfın Sosyal Bilgiler öğretmeni ve odak grup öğrenciler ile bir kez daha görüşme gerçekleştirilmiştir. İkinci görüşmelerde Sosyal Bilgiler öğretmenin derslerinde aktif öğrenme tekniklerinden yararlanmadığı ve güncel olay öğretiminde de aktif öğrenme tekniklerini kullanmadığı ortaya çıkmıştır.

Alanyazın incelemesi: Bu aşamada hem güncel olay öğretimi hem de aktif öğrenme alanyazını derinlemesine incelenmiştir. Alanyazın incelemesi sonucunda, güncel olay öğretiminin aktif öğrenme teknikleriyle ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırma planı geliştirme: Bu adımda araştırmamanın temel amacına yönelik sorular oluşturulmuş, veri toplama araçları belirlenmiştir. Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formları, gözlem formu, öğretmen günlüğü, öğrenci günlüğü, araştırmacı günlüğü, uygulama sürecine ilişkin video kayıtları, öğrenci ürünleri ve geçerlik komitesi kayıtları veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından gözlem ve görüşme formlarına yönelik uzman görüşleri alınmıştır. Süreç ile ilgili gerçekleştirilmesi planlanan çalışmaların yer aldığı bir çalışma takvimi oluşturulmuştur. Anadolu Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulundan 30.10.2019 tarihli 79205 sayılı karar belgesi ile onay alındıktan ve Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra uygulama süreci başlatılmıştır.

Araştırmacı, öğrenci velileri ile bir toplantı gerçekleştirmiştir. Toplantıda velilere araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiş ve araştırma izin formu imzalatılmıştır.

Eylem aşaması: Bu aşamada güncel olay öğretiminde öğretmen merkezli süreçten kaynaklanan sorunlara çözüm getirmek için güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı bir uygulama geliştirilmiştir.

Veri toplama: Araştırmada uygulama sürecine yönelik veriler, öğrenci, öğretmen ve araştırmacı günlüğü, gözlem formu, video kayıtları, öğrenci ürünleri ve geçerlik komitesi toplantılarının görüntü ve ses kayıtları aracılığıyla toplanmıştır.

Veri analizi: Araştırmada veri toplama ve veri analizi eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecine yönelik öğrenci, öğretmen ve araştırmacı günlüğü düzenli olarak incelenerek veriler özetlenmiştir. Yine etkinliklerin video kayıtları her hafta incelenerek ilgili yerlerin dökümü yapılmış, makro düzeyde yapılan analizler geçerlik komitesi üyelerine sunulmuştur. Böylece uygulama sürecine ilişkin düzenli olarak rapor oluşturulmuştur.

Geliştirme aşaması: Bu aşamada uygulama sürecinde yaşanan sorunlara çözüm getirmek ve uygulama sürecini geliştirmek amacıyla gerekli adımlar atılmıştır.

Eylem planını geliştirme: Bu adımda bir önceki eylem planının sonuçlarına göre yeni bir eylem planı geliştirilmiştir. Bu kapsamda, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar doğrultusunda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde 17 farklı aktif öğrenme tekniğinin kullanıldığı eylem planları hazırlanmıştır. Eylem planlarının hazırlanmasında öncelikle güncel olay öğretim yöntem ve teknikleri ile aktif öğrenme teknikleri birbirlerinden ayrılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi öğretimi sırasında kullanılacak güncel olay öğretim yöntem ve teknikleri (Erden, t.y.; Paykoç, 1987) ile aktif öğrenme teknikleri (Açıkgöz, 2014; Saban, 2014; Silberman, 2016) belirlenmiştir. Böylece güncel olay öğretim yöntem ve teknikleri içerisinde yer almayan aktif öğrenme teknikleri güncel olay öğretimi ile bütünleştirilmiştir.

Yansıtma aşaması: Bu aşamada uygulama sürecinde yapılan değişikliklerin ne düzeyde etkili olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminin aktif öğrenme teknikleriyle uygulandığı süreç araştırmacı ve geçerlik komitesi tarafından eleştirel olarak izlenmiş ve ulaşılan sonuçlar raporlaştırılmıştır.

Sonuçları paylaşma: Bu adımda Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına yönelik uygulamalara ilişkin araştırmacı, öğretmen ve öğrenci günlüklerinin makro analizleri ile geçerlik komitesi üyelerinin gözlemlerinin makro analizleri rapor hâline getirilmiştir. Raporda ortaya çıkan sonuçlar geçerlik komitesine sunulmuştur.

Sürece yansıtma: Geçerlik komitesi üyeleri, haftalık olarak uygulama sürecine yönelik raporları inceleyerek önerilerini sunmuşlardır. Geçerlik komitesi üyelerinin önerileri doğrultusunda belirlenen sorunlara çözüm getirmek için alınan kararlar sonraki eylem planlarında uygulanmıştır. Böylelikle Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına ilişkin eylem planları sürekli olarak geliştirilmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına ilişkin uygulama sürecinde elde edilen veriler birbirini tekrar etmeye başladığında veri doygunluğuna ulaşıldığı görülmüştür. Araştırmada öğrenci, öğretmen ve araştırmacı günlüklerinde yer alan ifadelerin birbirini tekrar etmeye ve geçerlik komitesi toplantılarının süresinin azalmaya başlamasıyla geçerlik komitesi üyelerinin görüşleri alınarak uygulama süreci sonlandırılmıştır.

Katılımcılar

Alan uzmanları ve görüşme yapılan Sosyal Bilgiler öğretmeni, 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan 5. sınıf konularının çoğunun güncel olay öğretiminin gerçekleştirilmesine uygun olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma Adana ili Çukurova merkez ilçesine bağlı bir devlet ortaokulunun 5. sınıf şubesinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama için bu okulun tercih edilme nedeni, okulun kolay

ulaşılabilir olması, okul müdürünün, Sosyal Bilgiler öğretmenin, veli ve öğrencilerin araştırmaya katılmaya gönüllü olmasıdır.

Araştırmacı, uygulama öncesi süreçte odak öğrencileri belirlemek için, Sosyal Bilgiler öğretmeni ile görüşmüş ve uygulama sınıfında gözlemler yapmıştır. Gözlem sürecinde farklı cinsiyetten ve farklı başarı düzeyine sahip sekiz odak öğrenci belirlenmiştir. Öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesinde en son girdikleri Sosyal Bilgiler sınav sonuçları incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin özellikleri Tablo 1.'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Odak Öğrencilerin Özellikleri

Sıra No	Öğrenci Kod İsmi	Cinsiyet	Sınav Başarı Düzeyi
1	Ezgi	Kız	50
2	Volkan	Erkek	55
3	Dilara	Kız	75
4	Nilay	Kız	75
5	Yiğit	Erkek	80
6	Rüya	Kız	90
7	Tolga	Erkek	100
8	Ayşe	Kız	100

Sınıfında uygulama yapılan Sosyal Bilgiler öğretmeni 50 yaşındadır ve kadındır. Sosyal Bilgiler öğretmeni, Tarih Öğretmenliği Lisans Programı mezunu olup yedi yıl boyunca çeşitli liselerde Tarih öğretmeni olarak görev yapmıştır; 2005 yılından itibaren ise Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Uygulayıcı Araştırmacının Rolü

Araştırmada araştırmacının aynı zamanda uygulayıcı olduğu bir eylem araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programında tamamlamış, lisansüstü eğitimde Sosyal Bilgiler eğitiminde öğretme-öğrenme süreci, bilim etiği ve araştırma teknikleri, sosyal bilimlerde ileri araştırma yöntem ve teknikleri ve nitel veri analizi dersleri almıştır. Araştırmacı ulusal ve uluslararası düzeyde yurt içi bilimsel etkinliklere katılmış, bu etkinliklerde gerçekleştirdiği çalışmalarını sunmuştur. Yüksek lisans tezinde eylem araştırması gerçekleştiren araştırmacı, çeşitli çalışmalarında öğrenci ve öğretmenlerle görüşmeler ile sınıf gözlemleri gerçekleştirmiştir. Uygulayıcı araştırmacı, özel eğitim kurumlarında altı yıldır Sosyal Bilgiler öğretmenliği yapmaktadır. Araştırmacı pilot uygulama ile birlikte sınıfta Sosyal Bilgiler dersini işlemeye başlamış ve etkin katılımcı-gözlemci rolünde bulunmuştur. Uygulama öncesi süreçten uygulama sürecinin sonuna dek, araştırmacı, araştırmaya yönelik veri toplamıştır.

Geçerlik Komitesinin Rolü

Araştırmada "geçerlik komitesi" olarak isimlendirilen, üç alan uzmanından oluşan bir uzman grubu oluşturulmuştur. Geçerlik komitesinin, araştırmacının uygulama sürecinde eylem planlarının hazırlanmasına yönelik görüş belirtmek, uygulama sürecini iyileştirmek ve uygulama sürecinde toplanan verileri kontrol etmek için önerilerde bulunmak ve uygulama sürecini değerlendirmek gibi rolleri bulunmaktadır.

Geçerlik komitesi üyelerinden ikisi profesör doktor, birisi ise doktor öğretim üyesidir. Geçerlik komitesinin tüm üyeleri Sosyal Bilgiler eğitimi alanında çalışmalar yapmaktadır. Geçerlik komitesi üyelerinden ikisinin Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olay öğretimine yönelik çalışmaları bulunmaktadır. Doktor öğretim üyesi olan geçerlik komitesi üyesi de doktora tezinde eylem araştırması gerçekleştirmiştir. Geçerlik komitesi üyeleri toplantı sırasında, uygulama kayıtlarını izleyerek, video kontrol listesinde yer alan amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını kendi görüşleri doğrultusunda işaretlemişlerdir.

Verilerin Toplanması

Araştırma Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanının bir kazanımı, "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanının tüm kazanımları ve "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanının iki kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Uygulama süreci toplam 20 ders saatinde gerçekleştirilmiş, araştırma 14 hafta sürmüştür. Araştırmanın verileri öğrenci, araştırmacı ve öğretmen günlüğü, Sosyal Bilgiler öğretmeni ve öğrenciler ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler, gözlemler, öğrenci ürünleri ve geçerlik komitesi görüntü ve ses kayıtları aracılığıyla toplanmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme: Görüşme formları öğretmen ve öğrenci için olmak üzere iki tanedir. Bu iki görüşme formu uygulama öncesi ve uygulama sonrası olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formlarının her bir bölümünde beşer adet soru yer almaktadır. Görüşme soruları görüşme gerçekleşmeden önce hazırlanmış ve bu sorulara yönelik dört uzmandan görüş alınmıştır. Uygulama öncesi süreçte Sosyal Bilgiler öğretmeni ve sekiz öğrenci ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Uygulama süreci tamamlandıktan sonra ise araştırmanın uygulama sürecine yönelik görüş alınması amacıyla Sosyal Bilgiler öğretmeni ve öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Gözlem: Uygulama sürecinin gözlem verileri video kayıtları aracılığıyla elde edilmiştir. Gözlem verilerini kaydetmek için sınıfta iki ayrı kamera kullanılmıştır.

Günlükler: Araştırmacı, öğretmen ve öğrenciler sınıfta uygulanan etkinliklere ilişkin olarak günlük tutmuşlardır. Araştırmacı, öğretmen ve öğrenci günlüklerinden elde edilen veriler, bulguların sunumu bölümünde doğrudan alıntı biçiminde sunulmuştur.

Öğrenci ürünleri: Araştırmanın uygulama sürecinde haber defteri oluşturma, slogan bulma, soruya yanıt yazma, kum saati, sözlü tarih ve kendini değerlendirme gibi etkinliklerde öğrenciler birer ürün ortaya koymuşlardır.

Geçerlik komitesi verileri: Geçerlik komitesi değerlendirme toplantılarında komite üyelerinin etkinliklere yönelik görüş ve önerileri ses ve görüntü kaydına alınmıştır. Araştırmacı tarafından kayıtların dökümleri yapılarak geçerlik komitesi üyelerinin etkinliklere yönelik görüş ve önerileri etkinliğin sunumunda destek veri olarak sunulmuştur. Geçerlik komitesi üyeleri uygulama sürecine ilişkin ilk etkinliğin dışındaki tüm etkinliklerde video kontrol listesindeki tüm hedeflere ulaşıldığını ifade etmişlerdir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada toplanan verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizi süreci, uygulama sürecinde toplanan verilerin makro analizi ve uygulama sürecinden sonra toplanan verilerin mikro analizi biçiminde iki aşamadan oluşmaktadır.

Makro analiz, uygulama sürecinde veri toplama ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Her bir etkinliğin sonunda etkinliğin video kayıtlarının makro düzeyde analizleri yapılmıştır. Mikro analiz kapsamında ise, araştırmanın uygulama süreci tamamlandıktan sonra, uygulama sürecindeki etkinliklere ilişkin video kayıtları, öğrenci günlükleri, geçerlik komitesi ses ve görüntü kayıtları; uygulama sürecinin sonunda Sosyal Bilgiler öğretmeni ve öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıtları yazılı forma aktarılmıştır. Verilerin yazılı forma dökümünün doğrulanması amacıyla bu verilerin yaklaşık yüzde 30'luk bölümü bir uzmana verilmiştir. Video kayıtlarının dökümlerinden destek veri olarak yararlanılmıştır. Uygulama sürecinden sonra gerçekleştirilen mikro düzeyde betimsel veri analizi, betimsel analiz için bir çerçeve oluşturulması, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması biçiminde dört aşamadan oluşmuştur.

İnandırıcılık

Araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için araştırma ortamında uzun süreli bulunma, sürekli ve dikkatli gözlem, derinlemesine bilgi edinme, veri çeşitlenmesi, video ve ses kayıtları, uzman görüşleri, tüm katılımcıların görüşlerinin yansıtılması ve ayrıntılı betimleme stratejilerinden yararlanılmıştır.

Bu araştırmada gerçekleştirilen 13 eylem planı döngüsel sistematik içerisinde planlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Böylece araştırmanın eylem planı döngüsü uygulama süreci içerisinde 13 kez yinelenmiştir.

Araştırmada, Uzuner (2005) tarafından belirtildiği gibi, güvenilmeye layık alan uzmanlarından üç üyenin bulunduğu bir uzman grubu oluşturularak geçerlik komitesi oluşturulmuş ve düzenli biçimde toplantılar yapılmıştır.

Eylem Planları

Araştırmanın uygulama sürecinde toplam 13 eylem planı tasarlanmış ve uygulanmıştır. Aşağıda bu 13 eylem planının geliştirilme süreci hakkında bilgilere yer verilmiştir.

1. *Eylem Planı:* Araştırmanın ilk eylem planı “yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu eylem planında, güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve kart eşleştirme aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Doğal afetler ve çevre sorunları bağlamında güncel olaylar ile ilgili görsellere ulaşılmıştır. Bu görseller kullanarak dersin başında öğrencilerin dikkatlerini çekmek amaçlanmıştır. Kart eşleştirme tekniğinde ise sınıftaki öğrenci sayısının yarısı kadar kart içeren iki dizi kart hazırlanmıştır. Birinci dizide güncel olay kapsamında yer alan gazete haberinin başlığına, habere ilişkin görsele, haber metninin yarısına, habere ilişkin sorulara ve açıklamalara yer verilmiştir. İkinci dizide ise birinci dizide yer alan kartlara ilişkin eşleştirilebilecek bilgilere yer verilmiştir.

2. *Eylem Planı:* Araştırmanın ikinci eylem planı “teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır” kazanımı doğrultusunda tasarlanmıştır. Güncel olay öğretimi kapsamında teknoloji bağımlılığına ilişkin karikatürlerden öğrencilerin düzeylerine uygun olanlar seçilmiştir. Öğrencilerin karikatürlerden yola çıkarak konuşmaları sağlanmıştır. Ayrıca derste teknoloji bağımlılığına ilişkin bir reklam filmi izlenmiştir. Reklam filminin sonunda teknoloji bağımlılığına ilişkin bir slogan yer almaktadır. Bu slogandan yola çıkarak öğrencilerden de teknoloji bağımlılığına yönelik slogan geliştirmeleri istenmiştir. Öğrenciler oluşturdukları sloganları sınıftaki arkadaşlarıyla paylaşmışlardır.

3. *Eylem Planı:* Uygulama sürecinin 3. eylem planı “teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır” kazanımı kapsamında oluşturulmuştur. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde sözlü tarih aktif öğrenme yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerden 50 yaş ve üzeri büyüklerinden biriyle teknoloji kullanımına ilişkin sözlü tarih çalışması yapmaları istenmiştir. Öğrenciler çalışmalarını video/ses kaydı olarak veya yazılı rapor biçiminde sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışmalarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir.

4. *Eylem planı:* Araştırmanın dördüncü eylem planı “teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır” kazanımı kapsamında tasarlanmıştır. Bu eylem planından itibaren, geçerlik komitesinde alınan karar gereği, güncel olay öğretim yöntem ve tekniklerinin yer aldığı bir liste hazırlanmıştır. Güncel olay öğretiminde kullanılacak aktif öğrenme teknikleri bu listenin dışından seçilmiştir. Bu eylem planında yine sözlü tarih aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Böylece bir önceki derste sözlü tarih çalışmalarını sunamayan öğrencilerin bu derste çalışmalarını sunabilmelerine olanak sağlanmıştır. Ayrıca bu derste ‘güncel olay öğretiminde fark nedir, benzerlik nedir’ aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte dersten önce ‘fark nedir, benzerlik nedir’ isimli bir çalışma yaprağı hazırlanmıştır. Ders sürecinde teknoloji kullanımının sosyalleşmeye ve toplumsal ilişkilere etkisine yönelik güncel olaylar incelendikten sonra hazırlanan çalışma yaprağı öğrencilere sunulmuştur. Öğrencilerden geçmiş dönemlerde ve günümüzde bayramlaşmaya ilişkin benzerlikleri ve farklılıkları çalışma yaprağında belirtmeleri istenmiştir. Öğrenciler çalışma yapraklarını sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışma yapraklarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir.

5. *Eylem Planı*: Uygulama sürecinin beşinci eylem planı “sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular” kazanımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu eylem planında, güncel olay öğretiminde tahmin etme, önem sırasına koyma ve düşün-tartış-yaz aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Tahmin etme aktif öğrenme tekniğinde derste incelenen güncel olaydan yola çıkarak öğrencilerin gelecekte ne gibi değişimler ya da gelişmeler yaşanabileceği hakkında tahminde bulunmaları istenmiştir. Önem sırasına koyma aktif öğrenme tekniğinde ise öğrencilerden derste genel ağ kullanımı çerçevesinde incelenen güncel olayın ardından sanal ortamı kullanma amaçlarını sıralamaları istenmiştir. Düşün-tartış-yaz aktif öğrenme tekniğinde ise öğrencilerin derste incelenen güncel olayları sosyal medya hesaplarında nasıl paylaşacaklarını önce kendilerinin düşünmeleri, sonra düşüncelerini sıra arkadaşlarıyla paylaşıp tartışmaları ve tartışmanın sonunda ortak bir karar almaları sağlanmıştır. Öğrenciler çalışma kâğıtlarına düşünüp, tartışıp yazdıkları paylaşımları sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışma kâğıtları haber bülten panosunda sergilenmiştir. Bu eylem planının uygulama süreci geçerlik komitesi toplantısında karışık bulunmuştur. Toplantıda sonraki eylem planlarında daha az sayıda güncel olay öğretimine ve aktif öğrenme tekniğine yer verilmesi gerektiği kararı alınmıştır.

6. *Eylem Planı*: Araştırmanın altıncı eylem planı “sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar” kazanımı kapsamında tasarlanmıştır. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde yeni bir olayı paylaşmaya davet etme aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Son geçerlik komitesi toplantısında alınan karar gereği bu eylem planında az sayıda güncel olay öğretim yöntemi ve teknikleri ile aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Yeni bir olayı paylaşmaya davet etme aktif öğrenme tekniğinde öğrenciler derste incelenen güncel olay ile ilgili başlarından geçen bir olayı sınıftaki arkadaşlarına anlatmışlardır.

7. *Eylem Planı*: Uygulama sürecinin yedinci eylem planı “sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar” kazanımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve soruya yanıt yazma aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Öğrenciler derste sanal ortam dolandırıcılığı ile ilgili güncel olaylara yönelik görselleri incelemişlerdir. İncelemenin ardından öğrenciler bu görselleri yorumlamışlardır. Soruya yanıt yazma aktif öğrenme tekniğinde ise öğrenciler derste incelenen güncel olaylar hakkında sorulan sorulara yanıt yazmışlardır. Bu eylem planının da sade bir biçimde olmasına dikkat edilmiştir.

8. *Eylem Planı*: Araştırmanın sekizinci eylem planı “buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler” kazanımı kapsamında tasarlanmıştır. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde kum saati aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanımında kum saati çizili olan çalışma kâğıtlarının ortasına “bilim insanlarının ortak özellikleri” yazılmıştır. Dersin başında öğrencilere bu çalışma kâğıtları dağıtılmıştır. Öğrenciler çalışma kâğıtlarının üst kısmına dersin konusuna yönelik ön bilgilerini yazmışlardır. Güncel olay öğretimi ile gerçekleştirilen ders sürecinin sonunda ise öğrenciler kum saatinin alt kısmına yeni öğrendikleri bilgileri yazmışlardır. Öğrencilerin çalışma kâğıtlarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir.

9. ve 10. *Eylem Planları*: Uygulama sürecinin dokuzuncu ve onuncu eylem planları “buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler” kazanımı kapsamında hazırlanmıştır. Bu eylem planları 40’ar dakika biçimindedir. Güncel olay öğretiminde ‘doğru mu yanlış mı’ aktif öğrenme tekniğinin kullanıldığı bu eylem planlarında dersten önce dersin konusuna yönelik doğru ve yanlış bilgilerin olduğu cümleler hazırlanmıştır. Bu cümleler küçük kartlara yazılmıştır. Güncel olay öğretimi kapsamında işlenen ders sürecinin ardından öğrencilere içerisinde hem dersin konusuna hem de derste incelenen güncel olaylara yönelik doğru ve yanlış bilgilerin yer aldığı kartlar sunulmuştur. Öğrencilerin bu kartlarda yazan bilgilerin doğru mu yoksa yanlış mı olduğunu gerekçeleriyle açıklamaları sağlanmıştır.

11. *Eylem Planı*: Araştırmanın 11. eylem planı “yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır” kazanımı doğrultusunda tasarlanmıştır. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde araştırma yoluyla öğrenme aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Derste bilim insanlarına yönelik güncel haberler incelenmiş, öğrencilerden de bilimsel araştırma basamaklarına ve bilimsel etiğe uygun biçimde

bilim insanlarının yaşamlarını araştırmaları istenmiştir. Öğrenciler hazırladıkları çalışmalarını sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışmalarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir. Bu eylem planının uygulanmasının ardından, geçerlik komitesinde alınan karar gereği, dersin değerlendirme bölümünde de aktif öğrenme tekniğinin kullanılması uygun görülmüştür.

12. *Eylem Planı*: Uygulama sürecinin 12. eylem planı “yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder” kazanımı kapsamında hazırlanmıştır. Bu eylem planında, güncel olay öğretiminde ‘duydunuz mu’ ve ‘kart gösterme’ aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. ‘Duydunuz mu’ aktif öğrenme tekniğinde öğrencilerden derste incelenen güncel olayları ‘duydunuz mu’ kelimesi ile anlatmaları istenmiştir. Kart gösterme aktif öğrenme tekniğinde ise dersten önce işlenecek konuya ve incelenecek güncel olaylara yönelik bilgi cümleleri hazırlanmıştır. Dersin değerlendirme bölümünde mavi rengin katılıyorum, kırmızı rengin katılmıyorum ve siyah rengin kararsızım anlamına geldiği kartlar öğrencilere sunulmuştur. Hazırlanan bilgi cümleleri öğrencilere okunmuştur. Öğrenciler bu bilgilere katılıp katılmadıklarını ellerindeki karttan birini seçip havaya kaldırarak ifade etmişlerdir. Öğrenciler neden bu kartı seçtiklerini gerekçeleriyle açıklamışlardır. Geçerlik komitesi üyeleri bu eylem planının uygulanmasında hiçbir sorun yaşanmadığını vurgulamışlardır. Komite üyeleri bir sonraki eylem planında güncel olay öğretiminin farklılaştırılmasına karar vermişlerdir.

13. *Eylem Planı*: Araştırmanın 13. eylem planı “yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanı” kazanımı kapsamında hazırlanmıştır. Bu eylem planında güncel olay öğretiminde sınıflama ve kendini değerlendirme aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Geçerlik komitesinde alınan karar doğrultusunda, bu eylem planında daha farklı güncel olay öğretim yöntemi ve tekniklerinin kullanılmasına dikkat edilmiştir. Bu kapsamda, bu eylem planının güncel olay öğretimi çerçevesinde canlı radyo yayını dinleme tekniği kullanılmıştır. Sınıflama aktif öğrenme tekniğinde, sınıf panosu hizmet sektörü, tarım, sanayi, hayvancılık, ticaret gibi bazı bölümlere ayrılmıştır. Öğrenciler gelecekte yapmayı düşündükleri mesleklere ilişkin getirdikleri haberleri sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlar ve sundukları haberde geçen mesleğin hangi ekonomik faaliyetle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Sonrasında ise öğrenciler sundukları haberleri sınıf panosundaki ilgili yere asmışlardır. Kendini değerlendirme aktif öğrenme tekniğinde ise, dersin değerlendirme bölümünde kullanılmak amacıyla, dersin konusuna ve derste incelenecek güncel olaylara yönelik soruların bulunduğu çalışma kâğıtları hazırlanmıştır. Hazırlanan bu çalışma kâğıtları dersin değerlendirme bölümünde öğrencilere sunulmuştur. Öğrenciler çalışma kâğıtlarında kendilerini değerlendirmişlerdir. Öğrenciler çalışma kâğıtlarında kendilerini nasıl değerlendirdiklerini sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışma yapraklarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir. Geçerlik komitesi toplantısında komite üyeleri herhangi bir sorun gözlemlememişlerdir. Komite üyeleri tarafından alınan karar gereği uygulama süreci bu eylem planının uygulanmasıyla sonlandırılmıştır.

Bulgular

Araştırmadan elde edilen bulgular “Sosyal Bilgiler Dersi Güncel Olay Öğretiminde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanılması” ve “Sosyal Bilgiler Dersi Güncel Olay Öğretiminde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanılmasına Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri” olmak üzere iki temel başlık altında sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler Dersi Güncel Olay Öğretiminde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanılması

Araştırmanın uygulama sürecinde, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı toplam 13 eylem planının uygulaması yapılmıştır. Uygulaması gerçekleştirilen 13 eylem planında güncel olay öğretiminde kullanılan toplam 17 ayrı aktif öğrenme tekniğine yer verilmiştir. Araştırmanın uygulama sürecinde kullanılan etkinliklerle ilgili bilgiler aşağıda bulunan Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Etkinliklerle İlgili Bilgiler

Sıra No	Etkinlikler	Uygulanma Tarihi
1	Görseller Hakkında Konuşma-Kart Eşleştirme	08.01.2020
2	Görseller Hakkında Konuşma-Slogan Bulma	05.02.2020
3	Sözlü Tarih	07.02.2020
4	Sözlü Tarih-Fark-Nedir? Benzerlik Nedir?	12.02.2020
5	Tahmin Etme-Önem Sırasına Koyma-Düşün-Tartış-Yaz	14.02.2020
6	Yeni Bir Olayı Paylaşmaya Davet Etme	19.02.2020
7	Soruya Yanıt Yazma	21.02.2020
8	Kum Saati	26.02.2020
9	Doğru mu? Yanlış mı?	28.02.2020
10	Araştırma Yoluyla Öğrenme	04.03.2020
11	Duydunuz mu?-Kart Gösterme	06.03.2020
12	Sınıflama-Kendini Değerlendirme	11.03.2020

Güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve kart gösterme aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Araştırmanın uygulama sürecinde ilk olarak Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve kart eşleştirme aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Bu etkinliklerde öğrencilerin güncel olaylara yönelik görselleri yorumlamaları ve güncel olaylara yönelik bilgilerin yer aldığı kartları eşleştirmeleri sağlanmıştır. Etkinlikler “yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular” kazanımı kapsamında uygulanmıştır. Etkinlik kapsamında öncelikle tahtaya doğal afetler ile ilgili güncel olaylara yönelik görseller yapıştırılmış, böylelikle öğrencilerin derse karşı dikkatlerinin çekilmesi amaçlanmıştır. Öğrenciler tahtada yer alan güncel olaylara yönelik bu görselleri yorumlamışlar ve görsellerin altına doğal afetlerin isimlerini yazmışlardır. Dersin geliştirme bölümünde doğal afetlere yönelik TV haberleri izlenmiştir. Öğrenciler doğal afetlere yönelik TV haberini incelerken öğrencilere haberdeki görseller hakkında sorular sorulmuştur. Böylece öğrencilerin güncel olaylara yönelik görseller hakkında düşünmeleri ve konuşmaları sağlanmıştır.

Ders sırasında, güncel olay öğretimi ile tüm doğal afetler incelendikten sonra, güncel olay öğretiminde kart eşleştirme aktif öğrenme tekniği kullanılmıştır. Aşağıda uygulayıcı araştırmacının etkinliğin uygulanması sürecini öğrencilere açıklarken yaptığı konuşmaya yer verilmiştir:

Araştırmacı: *Şimdi size birer tane kart vereceğim. Kartları dağıttıktan sonra sizler sınıfta sessiz bir şekilde dolaşacaksınız. Önünüze çıkan arkadaşlarımızla kartlarımız hakkında alçak bir sesle konuşacaksınız ve elinizdeki kartı bir arkadaşımızın kartıyla eşleştireceksiniz. Ben onlara kartlarını eşleştirme nedenlerini soracağım.*

Yukarıda yer alan açıklamalardan sonra hazırlanan kartlar öğrencilere dağıtılmıştır. Öğrenciler sınıf içerisinde kendi kartlarının eşlerini bulmaya çalışmışlardır. Aşağıda dersin bu bölümünde gerçekleşen konuşmalardan bir bölüm sunulmuştur:

Tolga: *Yiğit ile kartlarımızı eşleştirdik.*

Araştırmacı: *Kartlarınızı okuyun.*

Tolga: *Hatay'ın Arsuz ilçesinde yağışlar nedeniyle heyelan meydana geldi, yollar zarar gördü. Arsuz Belediye Başkan Yardımcısı Sami Üstün, Anadolu Ajansı muhabirine, kısa bir süre sonra Tatarlı Mahallesi'nde kapanan yolun ulaşımına açılacağını söyledi.*

Araştırmacı: *Senin kartında ne tür bir bilgi var, Yiğit?*

Yiğit: *Benim kartımda heyelan görseli var.*

Araştırmacı: *Kartlarınızı eşleştirme gerekçeleriniz nedir?*

Tolga: *Ben heyelan ile ilgili haberi okudum. Yiğit'in kartında ise heyelan görseli var.*

Yiğit: *Evet. Bundan dolayı.*

Araştırmacı: *Aferin size. Senin kartında haberin metni, benim kartında ise bu haberin görseli var.*

Ders sürecine ilişkin geçerlik komitesinin değerlendirmesi etkinliklerin güzel olduğu ancak ders boyunca sınıf yönetiminde sorunlar yaşandığı biçimindedir. Geçerlik komitesi üyeleri tarafından sınıf yönetimi ile ilgili sorunların bir sonraki uygulama sürecinde çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda, öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin "dersin güzel/eğlenceli geçtiği", "etkinliklerin beğenildiği", "derse katılım sağlandığı", "daha iyi öğrenmenin sağlandığı", "haberlerin ilgi çekici olduğu", "görsellerin incelendiği" görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci, günlüğünde, derste gerçekleştirilen etkinliklerin dersin güzel geçmesini ve daha iyi öğrenmesini sağladığını "Derste doğal afetleri öğrendik. Haberler izledik. Haberler doğal afetlerle ilgili idi. Dersi daha iyi anlamamı sağladı. Hocamız herkese kart verdi. Bunları eşleştirdik ve okuduk. Çok güzel bir dersti (Tolga)" sözleriyle açıklamıştır.

Öğretmen günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda, Sosyal Bilgiler öğretmenin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin "derse katılım sağlandığı", "dersin güzel/eğlenceli geçtiği", "etkinliklerin beğenildiği", "haberlerin öğretici olduğu", "görsellerin incelendiği" biçiminde görüş belirttiği ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü "Etkinlik görseli bol olan, haber etkinliği olan güzel bir dersti. Öğrenciler etkinlikleri sevdiler, derse katıldılar. Haberlerden bir şeyler öğreneceklerini gördüler" biçimindedir.

Güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve slogan bulma aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Bu etkinliklerde öğrencilerin güncel olaylar ile ilgili görselleri yorumlamaları ve slogan bulmaları amaçlanmıştır. Etkinlik "teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır" kazanımı kapsamında uygulanmıştır.

Etkinlik sürecinde öğrencilere dünya üzerindeki en önemli icatların hangileri olduğu sorulmuştur. Öğrenciler bu konu hakkındaki düşüncelerini sınıftaki arkadaşlarına anlatmışlardır. Daha sonra "dünyayı değiştiren icatlar" adlı bir genel ağ haberi bir öğrenci tarafından sınıftaki öğrencilere sunularak derse geçiş yapılmıştır. Öğrenciler habere ilişkin düşüncelerini paylaşarak bu listeye kendi önemli gördükleri icatları eklemiştir. Ardından öğrencilere çalışma yaprakları sunulmuştur. Böylece Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma aktif öğrenme tekniğinden yararlanılmıştır.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde slogan bulma aktif öğrenme tekniği kapsamında teknoloji kullanımına yönelik bir reklam filmi izlenmiştir. Öğrenciler reklam filminde verilmek istenen mesaja ilişkin düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Öğrencilerden reklam filminin sonunda yer alan slogandan yola çıkarak teknoloji kullanımına ilişkin slogan oluşturmaları istenmiştir. Aşağıda öğrencilerin teknoloji kullanımına yönelik buldukları sloganlardan örnekler sunulmuştur:

Ayşe: *İnterneti kazanma, iyi bir çevre kazan.*

Tolga: *Teknolojiyi bırak, hayata bak.*

Nilay: *Telefonun iyi değil, arkadaşlığım iyi olsun.*

Dilara: *Teknolojiyi gereğinden fazla kullanma, geleceğini karartma.*

Dersin sonunda öğrenciler teknoloji kullanımına ilişkin getirdikleri haberleri arkadaşlarına sunmuşlardır. Sunulan haberler sınıftaki öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir.

Geçerlik komitesi toplantısında ders süreci değerlendirilmiştir. Toplantıda bu derste sınıf disiplininin sağlandığı, güncel olay öğretimi ile aktif öğrenme tekniklerinin bütünleştiği vurgulanmıştır. Komite üyeleri sonraki uygulama süreçlerinde güncel olay yöntem ve tekniklerinin dışında kalan aktif öğrenme teknikleriyle güncel olayların bütünleştirilmesine dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Komite üyeleri video kontrol listesinde yer alan tüm maddeleri evet olarak işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “öğrenmeye katkı sağladığı”, “dersin hızlı geçtiği” ve “dersin sevilmesini sağladığı” görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci günlüğünde derste gerçekleştirilen etkinliklerin zamanın hızlı geçmesini, öğrenmesini ve dersin eğlenceli geçmesini sağladığına yönelik düşüncelerini “*Bugün derste hocamız teknolojinin toplum üzerindeki yarar ve zararlarını anlattı. Haber izledik, etkinlik yaptık. Teknolojinin hayatımıza etkisini öğrendik. Haberler olunca, etkinlikler yapınca ders çok hızlı geçiyor. Derste hem öğrendim, hem de güldüm, eğlendim (Nilay)*” sözleriyle ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmenin günlükünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda etkinliklere ilişkin “dikkat çekici olduğu”, dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “derse katılım sağlandığı”, ve “öğrenmeye katkı sağlandığı” görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeni günlüğüne etkinliklerle ilgili görüşünü “*Çok güzel bir ders oldu. Öğrenciler sıkılmadılar. Hepsi derse katıldı. Öğrenciler teknolojinin yarar ve zararlarını anladılar. Haberler ve yapılan etkinlikler öğrencilerin dikkatlerini çekti*” biçiminde yansıtmıştır.

Güncel olay öğretiminde sözlü tarih aktif öğrenme yönteminin kullanılması

Araştırmanın üçüncü etkinliğinde öğrencilerin güncel olaylara ilişkin sözlü tarih çalışması yapmaları sağlanmıştır. Etkinlik “teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Ders sürecinde, güncel olay öğretimi kapsamında geçmiş dönemde ve günümüzde yaşanan bayramlar arasındaki farklılıklarla ilişkin TV haberi izlenmiş, öğrenciler tarafından yorumlanmıştır. Daha sonra öğrenciler teknolojinin bayramlaşmaya etkisine yönelik yaptıkları sözlü tarih çalışmalarını sınıftaki arkadaşlarına anlatmışlar, daha sonra sözlü tarih çalışmalarından çıkardıkları sonuçları ifade etmişlerdir.

Öğrenci günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “derse katılım sağlandığı”, “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “öğrenmeye katkı sağladığı” ve “çalışma yaptıkları” görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci sözlü tarih çalışması yapmanın öğrenmesine, derse katılmasına ve dersin güzel geçmesine etkisine ilişkin görüşlerini günlüğünde şu sözlerle açıklamıştır:

“Bugün derste bayramlaşmadan yola çıkarak teknolojinin yaşamımıza etkisini öğrendik. Yaptığım çalışmayı sundum. Öğretmenim çok beğendi. Çok mutlu oldum. Haberde sanatçıların, yazarların teknolojinin bayramlaşmaya etkisi hakkındaki düşüncelerini okuduk. Bence ders güzel ve eğlenceliydi (Rüya).”

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “derse katılım sağlandığı”, “düşüncelerini ifade edebildikleri” ve “çalışma yaptıkları” görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

“Bu ders hocamız öğrencilere ödev olarak verdiği sözlü tarih çalışmalarının üzerinde durdu. Öğrenciler yaptıkları çalışmaları arkadaşlarına sundular. Ahmet Hocam getirdiği haberi öğrencilere okuttu. ‘Kısa mesajla bayramlaşma olur mu?’ tartışmasını başlatan bir haberdir. Öğrenciler düşüncelerini anlattılar, yazdılar. Derse katılım iyiydi. Öğrencilerin düşüncelerini ifade edebilecekleri güzel bir ders oldu.”

Güncel olay öğretiminde sözlü tarih yönteminin ve ‘fark nedir, benzerlik nedir’ aktif öğrenme tekniğinin kullanılması

Araştırmanın dördüncü etkinliği kapsamında, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde sözlü tarih aktif öğrenme yönteminin kullanımında öğrencilerin güncel olaylara ilişkin sözlü tarih çalışması yapmaları sağlanmıştır. Güncel olay öğretiminde ‘fark nedir benzerlik nedir’ aktif öğrenme tekniğinin kullanılmasında derste güncel olaylar incelendikten sonra öğrencilerin eski dönemlerde ve günümüzde yaşanan bayramlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkarmaları amaçlanmıştır. Etkinlik “teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Derse teknolojinin geçmişten günümüze dek bayramlaşmaya etkisine yönelik bir TV haberi izlenerek geçiş yapılmıştır. Öğrenciler habere yönelik düşüncelerini sınıftaki arkadaşlarıyla paylaştıktan sonra sözlü tarih çalışmalarını anlatmışlardır. Öğrenciler sunulan sözlü tarih çalışmalarından çıkardıkları sonuçları ifade etmişlerdir.

Araştırmacı tarafından ders süreci öğrencilere ‘fark nedir benzerlik nedir’ tablosunun olduğu çalışma kâğıtları dağıtılarak devam etmiştir. Öğrenciler derste incelenen haberden ve sözlü tarih çalışmalarından yola çıkarak geçmiş dönemlerde ve günümüzde yaşanan bayramlar arasında ne gibi benzerliklerin ve teknolojiye ilişkin ne gibi farklılıkların olduğunu çalışma yapraklarında ortaya koymuşlardır. Öğrenciler yaptıkları çalışmaları sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Öğrencilerin çalışma yapraklarından örnekler sınıf panosunda sergilenmiştir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “yeni bilgilerin öğrenildiği”, “derse katılım sağlandığı”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “dersin sevilmesini sağladığı”, “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “öğrenmeyi sağladığı” ve “haberlerin değerlendirildiği” görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci günlüğünde derste gerçekleştirilen etkinliklerin haberlerin değerlendirilmesini ve yeni bilgiler öğrenilmesini sağladığını “Bu dersimizde ödevlerimizi okuduk. Akıllı tahtadan haber izledik. Onları değerlendirdik. Hocamız bize fotokopi dağıttı. Onu yaptık. Söz hakkı aldık. Düşündüğümüz şeyleri söyledik. Ders böyle olunca daha güzel geçiyor. Daha iyi öğreniyoruz. (Volkan)” sözleri ile ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “ders katılım sağlandığı”, “dersin anlaşılır olduğu” ve “öğrencilerin istekli olmasını sağladığı” görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

“Ahmet Hocam öğrencilere eski bayramlar ile günümüzdeki bayramlar arasındaki farklılık ve benzerliklerle ilgili sözlü tarih ödevi vermişti. Ders girişte kendisi önce bu konu ile ilgili bir röportaj haberi izletti. Sonra da öğrencilerin ödevlerini dinletti, okuttu. Daha sonra bu konu ile ilgili bir çalışma kâğıdı dağıttı. Çok güzel bir ders oldu. Teknolojinin sosyal ilişkilerimize etkisinin anlaşılması bakımından güzel bir ders oldu. Öğrenciler çalışmalarını sunmak için istekliydi.”

Güncel olay öğretiminde tahmin etme, önem sırasına koyma, düşün-tartış-yaz aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Uygulama sürecinde beşinci etkinlik olarak, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde tahmin etme, önem sırasına koyma ve düşün-tartış-yaz aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Etkinlik “sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Güncel olay öğretiminde tahmin etme aktif öğrenme tekniğinin kullanımında öğrencilerin derste incelenen güncel olaylardan yola çıkarak gelecekte bilgiye ulaşma yollarında yaşanabilecek değişimlere ilişkin tahminde bulunmaları sağlanmıştır. Aşağıda Dilara'nın tahmini sunulmuştur:

“Kıyafetlerimize çip koyarak, sorduğumuz soruya cevap verebilir. Ya da yüzük ve kolyeler elektronik olur, sorularımıza cevap verebilir.”

Güncel olay öğretiminde önem sırasına koyma aktif öğrenme tekniğinin kullanımında öğrencilerden derste incelenen güncel olaylardan yola çıkarak sosyal medyayı kullanma durumlarını önem sıralamalarına göre sıralamaları istenmiştir. Aşağıda Ayşe isimli öğrencinin bu kapsamda yer alan sıralamasına yer verilmiştir:

“1. Film ve dizi izlemek, 2. Ödev ile araştırma yapmak, 3. Oyun oynamak, 4. Video izlemek.”

Güncel olay öğretiminde düşün-tartış-yaz aktif öğrenme tekniğinin kullanımında öğrencilere güncel olaylara yönelik bir çalışma kâğıdı sunulmuştur. Öğrenciler çalışma yapraklarında inceledikleri güncel olayları sosyal medya hesaplarında nasıl paylaşacaklarını düşünmüş, sonra düşüncelerini sıra arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Öğrenciler son olarak görüşlerini çalışma kâğıtlarına yazmışlardır.

Geçerlik komitesi bu ders sürecini fazla haber ve etkinlik kullanılması nedeniyle karışık bulduklarını belirtmişlerdir. Komite üyeleri dersin daha net ve etkili olabilmesi için bundan sonraki uygulamalarda haber ve etkinlik sayılarının azaltılması gerektiğini vurgulamışlardır. Komite üyeleri ders sürecine ilişkin video kontrol listesinde yer alan tüm maddeleri evet olarak işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “şaşırtıcı olduğu”, “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “daha iyi öğrenme sağladığı”, “haberlerin öğretici olduğu”, “dersin verimli geçtiği” ve “görsellerin incelendiği” görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrencinin derste gerçekleştirilen etkinliklerin şaşırtıcı ve öğretici olmasına ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü aşağıda yer almaktadır:

“Bugünkü dersimizde sanal ortamda ulaştığımız her bilginin doğru olmadığını öğrendik. Ahmet Hocam bize etkinlik kâğıdı verdi. Oradaki görselleri inceledik. Yorum yaptık. Sonra akıllı tahtadan haber izledik. Haberde gerçek sandığımız görseller aslında yalanmış. Bunu öğrenince çok şaşırđım. Sanal ortamdaki bilgilerin yanlışlığı beni korkuttu. Ama ders güzel geçiyor. Haberler izliyoruz. Bazen haber okuyoruz. Böyle olunca daha iyi öğreniyoruz (Dilara)”

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “derse katılım sağlandığı”, “dersin verimli olduğu”, “haberlerin dikkatlice incelendiği” ve “düşüncelerini ifade edebildikleri” görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü “Öğrencilerin derse katılımları iyiydi. Ders çok güzel ve verimli geçti. Öğrenciler haberleri dikkatle incelediler. Ne düşündüklerini söylediler. Çalışmalarını sundular” biçimindedir.

Güncel olay öğretiminde yeni bir olayı paylaşmaya davet etme aktif öğrenme tekniğinin kullanılması

Araştırmada uygulama sürecinin altıncı etkinliği olarak, Sosyal Bilgiler dersinde yeni bir olayı paylaşmaya davet etme aktif öğrenme tekniğinin kullanımında öğrencilerin derste incelenen güncel olaylarla ilgili başlarından geçen bir olayı sınıftaki arkadaşlarına anlatmaları istenmiştir. Etkinlik “anal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen veriler çözümlenerek öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “daha iyi öğrenme sağlandığı”, “yeni bilgiler öğrenildiği”, “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “gerçek yaşamı tanıdıkları” ve “dersi yaşamla ilişkilendirebildikleri” görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci günlüğünde derste gerçekleştirilen etkinliklerin gerçek yaşamı tanımasını sağladığını “Dersimizde sanal ortamda doğru ve güvenilir bilgiyi öğrendik. Haberler izledik. Haberlerden sanal ortamdaki bilgilerin yanlışlığını ve sanal ortamın tehlikelerini görünce daha dikkatli olmam gerektiğini anladım (Volkan)” biçiminde açıklamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “derse katılım sağlandığı”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “dersin verimli olduğu”, “düşüncelerini ifade edebildikleri” ve “özgüvenlerinin arttığı” görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü “Öğrenciler derse katıldılar. Güzel ve verimli bir dersti. Tüm öğrenciler derse katılmak istediler. Hepsi haberdeki olaya ilişkin yaşadıkları olayları anlatmak istedi. Kendilerine olan güvenleri arttı” biçimindedir.

Güncel olay öğretiminde görseller hakkında konuşma ve soruya yanıt yazma aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Uygulama sürecinin yedinci etkinliğinde görseller hakkında konuşma aktif öğrenme tekniği kullanılarak öğrencilerin güncel olaylara yönelik görseller hakkında konuşmaları sağlanmıştır. Güncel olay öğretiminde soruya yanıt yazma aktif öğrenme tekniğinin kullanımında ise öğrenciler derste inceledikleri güncel olaylara yönelik araştırmacı tarafından sorulan sorulara yanıt yazmışlardır. Etkinlik “sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “öğretici olduğu”, “haberlere ilgi duyulmasını sağladığı”, “empati kurulabildiği”, “yaşama hazırladığı”, “dersin önemini anlaşıldığını sağladığı”, “görsellerin incelendiği” ve “adalet değeri taşıdığı” görüşünde oldukları bulguları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci günlüğünde derste uygulanan etkinliklerin adalet değeri ve empati becerisi kazandırdığını şu sözleriyle açıklamıştır:

“Bugünkü dersimizde sanal ortam dolandırıcılığı hakkında bilgi edindik. Sanal ortam dolandırıcılığı ile ilgili akıllı tahtadan haber izledik. Haberlerde bir sürü insan mağdur olmuştu. Onların durumuna çok üzülüm. Keşke İnterneti kötü niyetli insanlar kullanamamıştı. İnsanların yıllarca biriktirdiği para ellerinden kayıp gidiyor. Bazı insanlar da kimlik hırsızlığının peşinde. Ben bu insanların ceza almalarını istiyorum (Dilara)”

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “derse katılım sağladığı”, “haberlerin öğretici olduğu” ve “görsellerin incelendiği” görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerin bir bölüm aşağıda sunulmuştur:

“Bugün sanal ortamda güvenlik konusuna devam edildi. Ahmet Hoca akıllı tahtadan çocuklara çeşitli resimler gösterdi. Öğrencilere bu resimlerde anlatılmak istenileni sordu ve öğrencilerden resimlere bir başlık bulmalarını istedi. Mesafeli alışverişin ülkemizdeki ve dünyadaki durumuna ilişkin haber izletti. Sonra da çocuklara, ‘Siz sanal ortamdan mı, mağazadan mı alışveriş yapmayı tercih edersiniz? Defterinize yazın,’ dedi, öğrencilere yazdıklarını okuttu. Genel ağ kullanımı ile ilgili bilgiler verdi. Bir haber izletti ve haberde genel ağ kullanımına aykırı olan unsurları bulmalarını istedi. Güzel bir dersti. Haberlerden de birçok şey öğreneceklerini gördüler.”

Güncel olay öğretiminde kum saati aktif öğrenme tekniğinin kullanılması

Araştırma kapsamında yer alan sekizinci etkinlikte dersin giriş bölümünde öğrencilere içerisinde kum saatinin çizili olduğu çalışma yaprakları verilmiştir. Öğrenciler kum saatinin üst kısmına dersin öğrenme konusuna yönelik ön bilgilerini yazmışlardır ve ders süreci güncel olay öğretimi ile gerçekleştirilmiştir. Güncel olay öğretimi ile gerçekleştirilen öğretme-öğrenme sürecinin sonunda öğrenciler çalışma yapraklarında yer alan kum saatine öğrendikleri bilgileri yazmışlardır. Etkinlik “buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler” kazanımı kapsamında uygulanmıştır.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “haberlerin öğretici olduğu”, “daha iyi öğrenme sağlandığı”, “yeni bilgilerin öğrenildiği” ve “dersin sevilmesini sağladığı” görüşünde oldukları bulgusu ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci etkinliklerin daha iyi öğrenmeyi ve yeni bilgiler edinmeyi mümkün kıldığını günlüğüne şu sözlerle not etmiştir:

“Bu dersimizde bilim insanlarının ortak özelliklerini öğrendik. Benim öğrendiklerim meraklı olmaları, sabırlı olmaları, tarafsız olmaları, çalışkan olmaları, pes etmemeleri. Sonra ilginç bulduğumuz haberleri sınıfta okuduk. Dersin sonunda hocamız haberleri panoya astı. Dersimiz çok güzel geçiyor. Haberler ile ders olunca sanki daha iyi öğreniyorum. Ahmet Hoca etkinlikler yaptırıyor bize. Çok keyifli oluyor (Dilara)”

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği” ve “derse katılım sağlandığı” görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan düşünceleri aşağıda yer almaktadır:

“Öğrencilerden dersin başında dağıttığı çalışma kâğıtlarını tamamlamalarını istedi. Öğrencilere çalışmalarını okuttu. En çok beğenilen çalışmaları sınıfın panosuna astı. Son olarak öğrencilerin getirdikleri ilginç haberlerden bazılarını okutarak panoya astı. Güzel, zevkli, bol katılımlı bir ders oldu.”

Güncel olay öğretiminde ‘doğru mu yanlış mı’ aktif öğrenme tekniğinin kullanılması

Araştırmanın uygulama sürecinin dokuzuncu ve onuncu etkinliklerinde güncel olaylara yönelik bilgi cümlelerinin olduğu kartlar hazırlanmış ve bilgi kartları öğrencilere sunulmuştur. Öğrenciler ellerindeki kartta yazan bilgileri okuduktan sonra bu bilgilerin doğru mu yanlış mı olduklarını ifade etmişlerdir. Etkinlik “buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler” ve “yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır” kazanımları kapsamında uygulanmıştır. Aşağıda güncel olay öğretiminde ‘doğru mu yanlış mı’ aktif öğrenme tekniğinin kullanımına dair geçen konuşmaların bir bölümü sunulmuştur:

Tolga: Çalışmamızı okuyan insanlar kaynakçaya bakarak yararlandığımız kaynaklara ulaşabilir. Doğru.

Rüya: Yapılan çalışmalarda bilgi hırsızlığını belirlemek için dijital programlar kullanılmaktadır. Doğru, çünkü haberde bundan söz ediyordu.

Öğrencilerin günlüklerinden öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “başarılı olmayı sağladığı”, “derse katılım sağladığı”, “öğrenmeyi mümkün kıldığı” ve “yeni bilgiler öğrenildiği” görüşünde oldukları bulguları elde edilmiştir. Bir öğrenci derste gerçekleştirilen etkinliklerin başarılı olmasını ve derse katılmasını sağladığını günlüğünde şu sözleriyle ifade etmiştir:

“Bu dersimizde haber okuduk. Araştırma yaparken dikkat etmemiz gereken şeyleri öğrendik. Hocamız hepimize kart verdi, kartlardaki bilgileri okuduk. Sonra bilgilerin doğru mu yanlış mı olduğunu bulduk. Bu derste artık daha başarılı olduğumu düşünüyorum. Derse daha fazla katılıyorum. Doğru cevap veriyorum. (Volkan)”

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “dersin verimli olduğu” ve “haberlerin öğretici olduğu” görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü “Haftaya öğrencilerden bilimsel araştırma basamaklarına uyarak bir bilim insanının hayatını araştırmaları istendi. Güzel bir dersti. Öğrenciler için verimli oldu. Derse katıldılar. Yine haberlerden derse yönelik bilgiler öğrendiler” biçimindedir.

Güncel olay öğretiminde araştırma yoluyla öğrenme aktif öğrenme tekniğinin kullanılması

Araştırma sürecinin on birinci etkinliğinde güncel olay öğretimi ile bilimsel araştırma etiği ve bilimsel araştırma basamaklarına yönelik ders işlendikten sonra öğrencilere araştırma ödevi verilmiştir. Bu kapsamda, araştırma yoluyla öğrenme aktif öğrenme tekniğinde öğrencilerin bilimsel araştırma basamaklarına uygun olarak bir bilim insanının yaşamını araştırmaları sağlanmıştır. Etkinlik “yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır” kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Ders sürecinde öğrenciler ilginç buldukları haberleri arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Ardından liseli öğrencilerin makale yazdığı bir genel ağ haberi araştırmacı tarafından sınıftaki öğrencilere sunulmuştur. Haber öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir. Ardından öğrencilerin bilimsel araştırma basamaklarına uygun olarak bir bilim insanının yaşamına yönelik araştırmaları arkadaşlarına sunmaları sağlanmıştır. Öğrencilerin sınıftaki arkadaşlarına sundukları araştırmaların bilimsel araştırma basamağına ve bilimsel etiğe uygun olma durumu öğretmen ve öğrencilerle birlikte değerlendirilmiştir. Öğrencilerin araştırmalarından en çok beğenilenler sınıf panosunda sergilenmiştir.

Geçerlik komitesi toplantısında yapılan değerlendirmeye göre dersin değerlendirme bölümünde de aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması gerektiği vurgulanmıştır. Sonraki uygulama süreçlerinde bu duruma dikkat edilmiştir. Komite üyeleri ders sürecine ilişkin video kontrol listesinde yer alan tüm hedefleri evet olarak işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “derse katılım sağladığı”, “mutlu oldukları”, “öğrenmeyi sağladığı”, “dersin sevilmesini sağladığı” ve “araştırma becerisi kattığı” görüşünde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bir öğrenci günlüğünde derste gerçekleştirilen etkinliklerin araştırma becerisi ve dersin sevilmesini sağladığını “Bu dersimizde bilim insanlarını öğrendik. Hocamız bir bilim insanını araştırmamız için ödev vermişti. Ben Hulusi Behçet’i araştırdım. Derste bu araştırmayı nasıl yaptığımı anlattım, sonra araştırmamı okudum. Ahmet Hocam araştırmamı çok beğendiğini söyledi. Sosyal Bilgiler dersini artık daha çok seviyorum (Ayşe)” sözleriyle açıklamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünden elde edilen verilerin çözümlenmesi ile derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “öğrenilenlerin akılda kaldığı”, “araştırma becerisi kattığı”, “konuyu pekiştirdiği” ve “özgüven kazandırdığı” görüşünde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeninin günlüğünde yer alan görüşleri bir bölümü aşağıda sunulmuştur:

“Öğrencilere verilen araştırma ödevi öğrenilenlerin akılda kalması ve araştırma yapma alışkanlığı kazanmak için güzeldi. Öğrenciler böylece öğrendikleri konuyu pekiştirmiş oldular. Ödevlerini sınıfta okuyarak özgüven kazandılar. Güzel ve verimli bir ders oldu.”

Güncel olay öğretiminde 'duydunuz mu' ve kart gösterme aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Uygulama sürecinin on ikinci etkinliği "yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder" kazanımı kapsamında uygulanmıştır. 'Duydunuz mu' aktif öğrenme tekniğinde öğrencilerden derste incelenen güncel olayları 'duydunuz mu' kelimesi ile başlayan cümlelerle anlatmaları istenmiştir. Aşağıda 'duydunuz mu' etkinliği kapsamında bir TV haberinin izlenmesinden sonra derste geçen konuşmalardan bir bölüm sunulmuştur:

Tolga: *Duydunuz mu? Şanlıurfa'daki pamuk üretimi ülke ekonomisine katkı sağladı.*

Dilara: *Duydunuz mu? Güneydoğu Anadolu Projesi ile Şanlıurfa'da pamuk üretimi arttı ve ülke ekonomisine katkı sağlandı.*

Kart gösterme aktif öğrenme tekniğinde araştırmacı tarafından öğrencilere kırmızı rengin katılmıyorum, yeşil rengin katılıyorum, siyah rengin ise kararsızım anlamına geldiği kartlar sunulmuştur. Derste incelenen güncel olaylara yönelik bilgilerin yer aldığı cümleler sınıftaki öğrencilere okunmuştur. Öğrenciler okunan cümlelere katılma durumlarını seçtikleri kartı havaya kaldırarak belirtmişlerdir.

Geçerlik komitesi toplantısında ders sürecine ilişkin değerlendirme ders sürecinde bir sorun yaşanmadığı ve öğrencilerin derse katılımının çok iyi düzeyde olduğu biçimindedir. Geçerlik komitesi üyeleri bir sonraki uygulama sürecinde güncel olay yöntem ve tekniklerinin farklılaştırılması gerektiği önerisinde bulunmuşlardır. Geçerlik komitesi üyeleri ders sürecine ilişkin video kontrol listesinde yer alan tüm hedeflere ulaşıldığını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin "haberlerin ilgi çekici olduğu", "haberlerin konuyla ilgili olduğu", "zamanın hızlı geçtiği", "haberlerin öğrenildiği", "daha iyi öğrenmeyi sağladığı" ve "dersin daha çok sevildiği" görüşünde olduğu ortaya konmuştur. Bir öğrenci günlüğünde derste gerçekleştirilen etkinliklerin zamanın hızlı geçmesini, daha iyi öğrenmesini ve haberleri öğrenmesini sağladığını şu sözleriyle vurgulamıştır:

"Bu dersimizde haberler izledik, haberleri 'duydunuz mu' kelimesiyle başlayarak anlattık. Çok güzeldi. Sonra öğretmenimiz bizlere kartlar verdi. Derste öğrendiklerimizle ilgili bilgiler okudu. Biz de bu bilgiler doğru ise yeşil kartı, yanlış ise kırmızı kartı kaldırdık. Eğer bilmiyorsak siyah kartı kaldırmamızı istedi hocamız. Sosyal Bilgiler dersi böyle çok güzel. Zaman hemen geçiyor. Ben çok mutluyum. Böyle çok daha iyi öğreniyorum. Haberleri de öğrenmiş oluyoruz. (Nilay)"

Sosyal Bilgiler öğretmenin günlükünden elde edilen verilere göre derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin "derse katılım sağladığı", "dersin güzel/eğlenceli geçtiği" ve "dersin verimli olduğu" görüşünde olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşlerinin bir bölümü "Çok zevkli ve verimli bir ders oldu. Öğrenciler derse katıldılar. Çok mutluydular... Öğrenciler getirdikleri ilginç haberleri sundular. Konu işlendikten sonra 'doğru mu yanlış mı' etkinliği yapıldı. Öğrencilere üç farklı renkte kartlar dağıtıldı. Yeşil: Doğru, Kırmızı: Yanlış, Siyah: Katılmıyorum. Öğrenciler seyerek etkinliklere katıldılar. Haberlerin tüm ayrıntılarını öğrendiler" biçimindedir.

Güncel olay öğretiminde sınıflama ve kendini değerlendirme aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması

Araştırmanın uygulama sürecinin son etkinliği olarak Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde sınıflama ve kendini değerlendirme aktif öğrenme teknikleri kullanılmıştır. Etkinlikler "yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır" kazanımı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 3'te bu derste kullanılan eylem planı yer almaktadır.

Tablo 3. Güncel Olay Öğretiminde Sınıflama ve Kendini Değerlendirme Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanımına İlişkin Eylem Planı

Tarih	13.03.2020
Dersin Adı	Sosyal Bilgiler.
Sınıf	5.
Süre	80 Dakika.
Öğrenme Alanı	Üretim, Dağıtım ve Tüketim.
Kazanım	Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.
Güncel Olay Öğretim Yaklaşımı	Güncel olayları sosyal bilgilerin tamamlayıcısı ya da pekiştiricisi olarak kullanma.
Materyaller	Günlük gazete, radyo, çalışma yaprağı.
Kullanılan Güncel Olay Yöntem ve Teknikleri	Haber inceleme, haber sunma, haber bülten tahtasının kullanılması, canlı radyo yayını dinleme, günlük gazete kullanımı, haber olaylarını tartışma.
Kullanılan Aktif Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sınıflama – Kendini Değerlendirme.

I. GİRİŞ

Dikkat Çekme	Sınıfa radyo ve günlük gazete getirilir. Öğrencilere “yaşadığımız yerde hangi ekonomik faaliyetler gerçekleşmektedir?” sorusu sorularak öğrencilerin dikkati çekilir.
Güdüleme	Öğrencilere “bu dersimizde yaşadığınız yer çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri inceleyeceğiz” biçiminde bir konuşma yapılır.
Gözden Geçirme	Öğrencilere “siz de bu dersimizde öğrendikleriniz ile yaşadığımız yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıyacaksınız” biçiminde bir konuşma yapılır.
Derse Geçiş	Canlı radyo yayınından haberler dinlenir. Öğrenciler haberleri değerlendirirler. Öğrencilerden ilginç buldukları haberleri sınıftaki arkadaşlarına sunmaları istenir. Öğrencilere gelecekte hangi mesleği seçmek istedikleri sorulur. Alınan cevaplardan yola çıkarak derse geçiş yapılır.

II. GELİŞTİRME

- Ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekler ele alınır.
- Öğretmen tarafından günlük gazete haberinden öğretmenlik mesleğine yönelik bir haber sınıfa sunulur.
- Haber değerlendirilir. Haberin hangi ekonomik faaliyete bağlı geliştiği ortaya çıkarılır.
- Öğrencilerden gelecekte seçmeyi düşündükleri mesleklere yönelik getirdikleri haberleri çıkarmaları istenir.
- Sınıf panosu tarım, hayvancılık, ormancılık, sanayi, ticaret, turizm ve madencilik biçiminde sınıflandırılır.
- Öğrenciler getirmiş oldukları haberleri sınıftaki arkadaşlarına sunarlar.
- Haberler değerlendirilir.
- Öğrencilere sundukları haberlerde yer alan mesleklerin panodaki ekonomik faaliyetlerden hangi sınıfa bağlı geliştiği sorulur.
- Öğrencilere düşünmeleri için süre verilir.
- Öğrenciler haberi sınıflandırır.

Tablo 3. Devamı**III. SONUÇ**

- Derste işlenen konular özetlenir.
- Öğrencilerin sınıflandırdıkları haberler haber bülten panosunda ilgili yerlere asılır.

IV. DEĞERLENDİRME

- Öğrencilere kendilerini değerlendirmeleri için hazırlanan çalışma yaprakları dağıtılır.
- Öğrenciler çalışma yaprağında kendilerini değerlendirirler.
- Öğrenciler değerlendirmelerini sınıftaki arkadaşlarına sunarlar.
- Öğrenciler güncel olaylara yönelik haber defterlerine ekledikleri haberleri arkadaşlarına sunarlar.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde sınıflama aktif öğrenme tekniğinin kullanımında sınıf panosu ekonomik faaliyetlere göre kimi sınıflara ayrılmıştır. Öğrenciler ileride seçmek istedikleri mesleklere yönelik getirdikleri haberleri sınıftaki arkadaşlarına sunmuşlardır. Sunulan haberler öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir. Öğrenciler sundukları haberi, haberde geçen meslekten yola çıkarak, sınıf panosundaki ekonomik faaliyetlere göre sınıflandırmışlardır. Öğrencilerin sınıflandırdıkları haberler sınıf panosunda ilgili bölüme asılarak sergilenmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde kendini değerlendirme aktif öğrenme tekniğinin kullanımında öğrencilere çalışma yaprakları sunulmuştur. Öğrencilerin çalışma yapraklarında kendilerini değerlendirmeleri sağlanmıştır.

Geçerlik komitesi üyeleri toplantıda bu ders sürecine ilişkin bir sorun gözlemlememişlerdir. Geçerlik komitesi üyeleri ders sürecine ilişkin video kontrol listesinde yer alan tüm hedeflere ulaşıldığını belirtmişlerdir. Komite üyeleri tarafından alınan karar gereğince araştırmancının bu etkinlik ile sonlandırılması uygun görülmüştür.

Öğrencilerin günlüklerinden elde edilen verilere göre öğrenciler derste gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin “düşüncelerini ifade edebildikleri”, “öğretici olduğu”, “bilgilerin kalıcılığını sağladığı”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği”, “yorum yapıldığı”, “şaşırtıcı olduğu”, “dersin verimli geçtiği” ve “haberlerin öğrenildiği” görüşündedir. Bir öğrenci derste gerçekleştirilen etkinliklerin dersin güzel geçmesini, öğretici olmasını ve haberlerin öğrenilmesini sağladığını günlüğünde şu sözleriyle anlatmıştır:

“Ödev çok güzel bir ödevdi. Büyüdüğümüzde yapmak istediğimiz meslekle ilgili haber getirecektik. Ben de büyüdüğümde matematik öğretmenim olmak istediğim için matematik öğretmenliği ile ilgili bir haber getirdim. Öğretmenliğin hizmet sektörüne girdiğini öğrendim. Arkadaşlarımın çoğu hizmet sektörüne giren meslekler seçmişlerdi. Bu dersten her zamankinden daha çok zevk almıştım. Ahmet Hoca birçok gazete alıp sınıfa dağıttı. İlgimizi çeken haberleri sınıfa sunduk. İlk kez bir derste radyo dinledik. Gündemdeki haberleri öğrendik. (Nilay)”

Sosyal Bilgiler öğretmenini, günlüğünden elde edilen verilere göre, “haberlerin yorumlandığı”, “derse katılım sağladığı”, “dersin güzel/eğlenceli geçtiği” ve “dersin verimli olduğu” görüşündedir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin etkinliğe ilişkin günlüğünde yer alan görüşü aşağıda sunulmuştur:

“Ahmet Hoca öğrencilere çevremizde görülen ekonomik faaliyetlerin neler olduğunu sorarak öğrencileri derse hazırladı. Radyodan canlı yayınlanan haberleri dinletti. Öğrenciler haberleri yorumladılar. Öğrenciler yapmayı istedikleri meslek hakkında getirdikleri haberleri okudular. Ahmet Hoca öğrencilerin getirdikleri bu haberlerdeki mesleklerin hangi ekonomik faaliyete ait olduğunu sordu. Dersin sonunda değerlendirme çalışması yapıldı. Öğrenciler derse katıldılar. Verimli ve güzel bir ders oldu.”

Sosyal Bilgiler Dersi Güncel Olay Öğretiminde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanılmasına Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri

Uygulama süreci tamamlandıktan sonra katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler "Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının Sosyal Bilgiler dersine etkileri", "Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının katılımcılara sağladığı kazanımlar", "Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasında yaşanan güçlükler" ve "Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına ilişkin öneriler" temaları altında sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının Sosyal Bilgiler dersine etkileri

Katılımcıların görüşlerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucu Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının Sosyal Bilgiler dersine etkilerine yönelik aşağıda yer alan bulgular elde edilmiştir.

Öğrenci görüşleri

Araştırma kapsamında, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının Sosyal Bilgiler dersine etkilerine ilişkin "dersin güzel/eğlenceli olduğu", "dersin sevilmesini sağladığı", "derse katılma isteği uyandırdığı" ve "derse çalışma isteği kattığı" bulgularına ulaşılmıştır.

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının dersin güzel, eğlenceli olmasını sağladığı ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci araştırma öncesi Sosyal Bilgiler dersi öğretme-öğrenme süreci ile Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların aktif öğrenme teknikleriyle ele alındığı öğretme-öğrenme sürecini karşılaştırmıştır. Öğrencinin görüşleri "Daha önce Sosyal Bilgiler dersini daha sade işliyorduk. Böyle normal oluyordu. Siz geldikten sonra Sosyal Bilgiler dersi yaptığımız etkinliklerle eğlenceli oldu. Böyle etkinlikler olunca Sosyal Bilgiler dersi güzel oluyor (Ezgi)" biçimindedir.

Araştırmada Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının Sosyal Bilgiler dersinin sevilmesine yönelik etkisinin olduğu bulguları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci düşüncelerini "Sosyal Bilgiler dersini bu kadar seveceğimi sanmıyordum. Sosyal Bilgiler dersinde böyle etkinlikleri biz daha önce yapmadığımız için dersi bu kadar sevmiyordum. Şimdi Sosyal Bilgiler dersini daha çok seviyorum (Rüya)" sözleriyle dile getirmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının öğrencilerde "derse katılma isteği" sağladığı ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci bu konuya yönelik görüşlerini "Bu şekilde ders işlenince içimde bir his doğdu. Derse daha çok katılma isteği duydum. Önceden Sosyal Bilgiler dersine bu kadar katılmıyordum. Derste böyle etkinlikler de yapılmıyordu zaten. Çok fazla derse katılacak bir durum olmuyordu (Yiğit)" biçiminde ifade etmiştir.

Araştırma bulgularına göre Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilerde "derse çalışma isteği" sağlamaktadır. Bir öğrenci bu kapsamda yer alan düşüncelerini "Bu etkinlikleri yapınca dersten daha çok zevk alıyorum. Derse daha fazla katılıyorum. Bu etkinlikler beni daha çok ders çalışmaya yönlendirdi. Böyle daha çok bu derse çalışma isteğim geliyor (Ayşe)" sözleriyle açıklamıştır.

Öğretmen görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmeni, "Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının Sosyal Bilgiler dersine etkilerine" ilişkin, "dersin yaşamla ilişkilendirildiği", "dersin öneminin anlaşıldığı", "derse katılma isteği yarattığı", "dersin sevilmesini sağladığı" ve "dersin güzel/eğlenceli olduğu" biçiminde görüşlere sahiptir. Sosyal Bilgiler öğretmeni, derste gerçekleştirilen etkinliklerin dersin yaşamla ilişkilendirilmesini sağladığına yönelik düşüncelerini "Olumlu şeyler düşünüyorum. Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinin hayatla iç içe bir ders olduğunu gördüler" sözleriyle açıklamıştır.

Öğretmenle gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması dersin önemini anlaşılmasını sağlamaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmenin görüşü *“Bu dersin neden önemli olduğu ortaya çıkmış oldu. Biz bu dersin neden görüyoruz? Bu ders bizim için neden önemli? Çocuklar bir kez daha bunları anladılar”* biçimindedir.

Araştırma kapsamında, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının derse katılma isteği oluşturduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu kapsamda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenin görüşü *“Öğrenciler o getirilen haberlerde insanların bu olayları yaşadığını, bu olayların bize uzak olmadığını bizzat göreyerek öğrenmiş oldular. Öğrenciler bu şekilde derse daha çok katıldılar. Kendi hayatlarından daha çok örnek verdiler bu etkinliklerle”* biçimindedir.

Yine araştırmada elde edilen bulguya göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması dersin sevilmesinde etkili olmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmeni bu bulguya ilişkin görüşünü *“Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersini daha severek işlediler. Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersini çok sevdiler. Derste hep söz almak istediler, hep düşüncelerini anlatmak istediler. Bu güzel bir şey”* diyerek ifade etmiştir.

Elde edilen bulgular kapsamında, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının dersin güzel/eğlenceli olmasını sağladığı ifade edilebilir. Bu kapsamda, Sosyal Bilgiler öğretmeni düşüncelerini *“Bu şekilde Sosyal Bilgiler dersi çok eğlenceli geçiyordu. Çocuklar sıkılmadan derse katılıyordu. Güzel ders işleniyordu”* biçiminde dile getirmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere sağladığı kazanımlar

Araştırma kapsamında, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere sağladığı yararlarla ilişkin elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır.

Öğrenci görüşleri

Öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımına yönelik *“etkili öğretim sağladığı”, “bilinçli olmayı mümkün kıldığı”, “bilgi, beceri ve değer kazandırdığı”, “güncel olayları takip etmeyi sağladığı”, “geliştirici olduğu” ve “dersi sevdirdiği”* biçiminde bulgular ortaya çıkmıştır.

Etkili Öğretim Sağlama

Araştırmaya katılan öğrenciler derste gerçekleştirilen etkinliklere yönelik *“öğrenmeyi eğlenceli hâle getirdiği”, “öğrenmeyi kolaylaştırdığı”, “konuları pekiştirdiği”, “odaklanma sağladığı” ve “kalıcı öğrenme sağladığı”* biçiminde görüşlere sahiptir. Bir öğrencinin Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının öğrenmeyi eğlenceli hâle getirmesini sağladığına yönelik görüşleri şu biçimdedir:

“Önceden Sosyal Bilgiler dersini kitaptan işlerdik. Hocamız kitapta yazılanların altını çizdirirdi. Bazen akıllı tahtayı açardı. Siz gelince birçok etkinlik yaptık. Haberleri inceledik. Eğlenmeye başladık. Sınıfa bir pozitiflik geldi. Hem eğlenceli hem de öğretici oldu. Ana sınıfı çocuğu eğlenir gibi biz de öyle eğleniyorduk. (Ayşe)”

Öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrenmeyi kolaylaştırdığını dile getirmiştir. Bir öğrenci derste gerçekleştirilen etkinliklerin öğrenmeyi kolaylaştırma sağladığını *“Bu etkinlikler bence güzeldi. Daha çok, daha iyi öğrendik. Dersimiz eğlenceli geçiyordu. Ondan sonra daha verimli oluyordu ders. Böyle etkinlikler konuları pekiştirmemi, daha iyi anlamamı sağladı (Dilara)”* biçiminde ifade etmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması konuları pekiştirmeyi sağlamaktadır. Bir öğrencinin bu kapsamdaki ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“Etkinlikler güzel oldu. Dersi etkinliklerle pekiştiriyoruz. Etkinliklerin olması dersi daha eğlenceli hâle getiriyor. Daha iyi öğreniyoruz. Mesela kırmızı, siyah ve yeşil kart dağıtmıştınız, işte o çok pekiştirdi öğrendiklerimizi. Biz sorulara eğlenceli şekilde cevap verdik. Örnek veriyoruz, pekiştiriyoruz dersi. Haberler zaten derste ki konulara örnek gibi oluyor. (Tolga)”

Araştırma kapsamındaki öğrencilerden kimileri Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının odaklanma sağladığı yönünde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir öğrenci bu konudaki görüşlerini *“Böyle etkinliklerin olması dersi daha iyi öğrenmemi sağladı. Haberler, etkinlikler derse daha çok odaklanmamı sağladı. Aklıma daha çabuk girmeye başladı böyle olunca (Tolga)”* biçiminde dile getirmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının kalıcı öğrenme sağladığı görülmektedir. Bir öğrencinin konuya dair görüşleri *“Derste yaptığımız etkinliklerle unutmuyoruz. Akılda kalıcı şeyler oluyor. ‘Duydunuz mu’ etkinliği çok güzeldi mesela. Diğer tüm etkinlikler de güzeldi. Derse katılmak, öğrenmek istiyoruz. Öğrendiklerimizi unutmuyoruz (Yiğit)”* biçimindedir.

Bilinçli Olma

Araştırmaya katılan öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminin bilinçli olmayı sağladığını düşünmektedir. Bir öğrenci buna yönelik görüşünü *“Haber toplama ödevinin bana katkısı oldu. Daha bilinçli oldum. Mesela koronavirüs haberleri sürekli oluyordu. Koronavirüse karşı nasıl önlem almak gerektiğini haberlerden öğrendim (Dilara)”* cümleleri ile açıklamıştır.

Bilgi, Beceri ve Değer Kazandırma

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının bilgi, beceri ve değer kazanımı sağladığı söylenebilir. Aşağıda bu kapsamda yer alan öğrenci görüşlerinden bir örnek yer almaktadır:

“Ben ülkem hakkındaki haberlere baktığım için onlardan daha çok bilgi edindim. Ülkemde neler konuşuluyor? Ne gibi olaylar yaşanıyor? Ayrıca tüm ülkeleri ilgilendiren olaylar da yaşanıyor. Bunları da öğrendim. Koronavirüse karşı önlem almamız gerekiyor mesela. (Ayşe)”

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi öğrencilere Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, araştırma ve medya okuryazarlığı becerileri kazandırmaktadır. Bir öğrenci bu konuya ilişkin görüşlerini *“Bu etkinlikler kendimizi daha çok geliştirmemizi sağlıyor. Derse katılıyor. Düşüncelerimizi söylüyoruz. Mesela benim konuşmam çok iyi değildi ve bu Sosyal Bilgiler dersinde yaptığımız etkinliklerle daha iyi olmaya başladı. Derse çok daha fazla katıldım. (Ayşe)”* biçiminde açıklamıştır.

Bir öğrencinin aktif öğrenme etkinliklerin araştırma becerisi kazanımı sağladığı bulgusuna yönelik görüşü şu biçimdedir:

“Araştırma yapmayı öğrendim. Araştırma yaparken nelere dikkat etmemiz gerektiğini derste görmüştük zaten. Araştırma yapmaya başlamadan önce böyle liste yaptım. O listeye bakarak adım adım araştırmamı yaptım. Aslında nasıl araştırma yapılacağını araştırma yaparken öğrendim. Böyle ödev vermeniz çok iyi oldu. (Rüya)”

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere medya okuryazarı olma becerisi sağladığı görülmüştür. Bir öğrencinin bu konudaki görüşü şu biçimdedir:

“Haberlerin hepsinin doğru olmadığını anladım. Birileri kendine göre fotoğraflar üzerinde değişiklik yapıyor. Photoshop yapıyor. İnsanlar bunları gerçek sanıyor. Haberlere bile çıkıyor. Hepimiz kandırılmış oluyoruz. Başka kaynaklardan da o bilgiyi sorgulamamız lâzım. Her gördüğümüz, duyduğumuz habere inanmamamız gerekiyor. (Nilay)”

Araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminin adalet ve duyarlılık değerleri kazanımı sağladığı bulgusu elde edilmiştir. Bir öğrenci görüşlerini şu sözleriyle açıklamıştır:

“Dolandırıcılık ile ilgili haberleri gördüğümüzde paralarını kaptıran insanlara çok üzüldüm. Bu insanların ceza almaları gerektiğini düşünüyorum. Biz de dikkatli olacağız ama ya dalgınlığımıza gelirse. O zaman aynı şeyleri biz de yaşayabiliriz. İşte haberlerde görünce bu olayları böyle düşündüm. (Dilara)”

Araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminin duyarlılık değeri kazanımı sağladığı bulgusu elde edilmiştir. Aşağıda bu kapsamda yer alan bir öğrencinin görüşü yer almaktadır:

“Avustralya’daki yangın haberleri beni çok etkilemişti. Yanmayan yer kalmamıştı, bunu görünce üzüldüm. İnsanlar, hayvanlar, ağaçlar bu durumdan olumsuz etkilendikleri için üzüldüm. Deprem haberleri bulmuştuk. O haberleri okuyunca da üzüldüm. İnsanlar zor anlar yaşamışlardı. (Volkan)”

Geliştirici Olma

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının geliştirici olduğuna yönelik bulgular elde edilmiştir. Bir öğrenci bu konudaki görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Çok şey öğrendiğimi düşünüyorum. Haberleri detaylı bir şekilde işledik. Biz de haberleri getirmiştik. Çok beğenmişim haberleri. Haberlerle ilgili bilgim olduğu için çok mutlu oldum. Çok eğlenceli oldu bizim için. Hayal gücüm gelişti. Günlük hayatla ilgili bilgi sahibi oldum. (Volkan)”

Başka bir öğrenci derste gerçekleştirilen etkinliklerin özgüvenini geliştirdiğine dair düşüncelerini aşağıdaki gibi açıklamıştır:

“Derse daha fazla katılıyorum. Etkinlikler yaptığımızda tüm arkadaşlarım parmak kaldırıyordu söz almak için. Böyle insan derse katıldıkça alışıyor. Her ders katılmak istiyor. Benim özgüvenim arttı. Çekinmeden söz alıp düşüncelerimi söylemeye başladım. (Ayşe)”

Güncel Olayları Takip Etme

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilerin güncel olayları takip etmelerini sağladığı söylenebilir. Bir öğrenci bu konuya ilişkin görüşlerini “Gazetelerden artık yararlanmaya başladım. Bazen, dedemden alıp gazetede neler var diye bakıyorum. Haberleri takip ediyorum. Önceden gazete haberi alıp okumazdım. Şimdi gazeteyi okuyorum. Sonra bulmaca çözüyorum. Keyifli oluyor. (Nilay)” sözleriyle ifade etmiştir.

Öğretmen görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmeniyle gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere “farkındalık kazanımı”, “bilgi, beceri ve değer kazanımı” ve “özgüven kazanımı” sağladığı belirlenmiştir.

Farkındalık Kazanımı

Sosyal Bilgiler öğretmeni, derste gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilere güncel olaylara dair farkındalık kazanımı sağladığına ilişkin görüşlerini şu sözlerle açıklamıştır:

“Güncel olayları öğrendiler. Türkiye’de ve dünyada neler yaşanıyor? Biz bu olayların neresindeyiz? Neden bu olaylar bizi ilgilendiriyor? Güncel olayların farkına varmalarını sağladınız. Doğal afetler konusunu işlediğinizde o haberler, yaptığımız etkinlikler öğrencilerin bizim doğal afetlerle iç içe olduğumuzu görmelerini sağladı. Daha bir farkındalık yarattı.”

Araştırmadaki bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilerde Sosyal Bilgiler dersine yönelik farkındalık kazandırmaktadır. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşü aşağıda yer almaktadır:

“Her şeyin daha çok farkına vardılar. Bu dersin neden önemli olduğu anlaşılmiş oldu. Bu dersi neden görüyoruz, bu ders bizim için neden önemli? Bizim hayatımızı doğrudan etkiliyor güncel olaylar, bunu anladılar bir kere. Güncel olaylardan öğrendikleri bilgilerin ne kadar önemli olduğunu gördüler.”

Araştırma kapsamında yer alan Sosyal Bilgiler öğretmenine göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımı öğrencilere gerçek yaşama yönelik farkındalık kazandırmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmenin bu bula yönelik görüşleri aşağıda yer almaktadır:

“Getirilen haberlerde insanların bu olayları yaşadığını, bu olayların bize uzak olmadığını göremiş oldular. Haberleri incelediklerinde dışarıda nasıl bir hayat olduğunu gördüler. Gerçeklerle yüzleştiler. Sanal dolandırıcılık haberleri bu anlamda çok güzeldi. Sanal dolandırıcılığın yalnızca Sosyal Bilgiler dersindeki bir konu, bir başlık olmadığını gördüler. Evet, Sosyal Bilgiler dersinde bu konu var ama bak gerçek hayatta da bunun örnekleri var. Haberlerde insanlar nasıl zor durumlara düşmüşler? Siz bu duruma düşmeyin diye bu ders var. Bunları gördüler.”

Bilgi, Beceri ve Değer Kazanımı

Elde edilen bulgulara göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere bilgi, beceri ve değer kazanımı sağladığı belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeni, bu konuya ilişkin görüşünü *“Haberlerin hepsinden çocuklar bir şeyler öğrendiler. Haberlerde hem Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili hem de hayatın kendisiyle ilgili farklı farklı bilgiler olduğunu gördüler. Ben derste haberlerden yararlanılmasını çok beğendim”* sözleriyle açıklamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmenine göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımı öğrencilere araştırma becerisi kazandırmaktadır. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler öğretmeni görüşünü *“Öğrenciler bir araştırma nasıl yapılır önce onu öğrendiler derste. Sonra araştırma yaparak öğrendiklerini uyguladılar. Bir araştırmanın nasıl yapılacağını uygulayarak öğrendiler. Yani bunların hepsi çok güzel”* biçiminde açıklamıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan biri de Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının empati becerisi kazandırdığı şeklindedir. Sosyal Bilgiler öğretmenin bu konuya ilişkin görüşleri aşağıda yer almaktadır:

“Haberdeki insanların durumlarına üzülenler oldu. O an empati kurdular. O insanların neler hissetmiş olabileceklerini sorduğunuzda çocuklar da empati kurdular. Doğal afetlere yönelik haberleri incelerken de böyle oldu. Sosyal Bilgiler dersi aslında olması gerektiği gibi işlendi.”

Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak ele alınan güncel olay öğretimi öğrencilere çalışkanlık ve sorumluluk değerleri de kazandırmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmeni görüşlerini *“Öğrenciler derse hazırlıklı geliyor. Haberler getiriyorlar. Verdiğiniz ödevleri yapıp getiriyorlar. Bir çalışma yapıyorlar. Çalışmaları da çok önemli”* biçimindeki sözleriyle açıklamıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmenin *“Öğrenciler gazete haberi buluyorlar kesiyorlar. Defterlerine yapıştırıyorlar. Getirip arkadaşlarına anlatıyorlar. Ödevlerden dolayı sorumlulukları geliyor. Örneğin haber defteri oluşturdular”* biçimindeki sözlerinden hareketle Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere sorumluluk değeri kazandırdığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenine göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilere Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi kazandırmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmeni bu konuya ilişkin düşüncelerini *“Derse katıldıkça böyle düşüncelerini daha rahat söylemeye başladılar. Söyleyecekleri şeylere ortasından, sonundan başlıyorlar çocuklar bazen. Şimdi öğrenciler derse katıldıkça, düşüncelerini söyledikçe artık daha güzel ifade etmeye başladılar kendilerini”* biçiminde belirtmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere düşünme becerisi kazanımı sağladığı belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeninin bu konudaki görüşleri *“Haberleri yorumladılar, değerlendirdiler. Haberleri giderek analiz etmeye başladılar. Bunlar çok güzel”* biçimindedir.

Özgüven Kazanımı

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilere özgüven sağladığı belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmeni bu bulguya yönelik görüşünü *“Öğrenciler getirdikleri haberleri okudular. Arkadaşlarıyla paylaştılar. Özgüven kazandılar”* sözleriyle ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasında yaşanan güçlükler

Araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması sürecinde kimi güçlükler yaşandığı belirlenmiştir. Aşağıda yaşanan güçlükler yer almaktadır.

Öğrencilerin görüşleri

Araştırma kapsamında, öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasında *“gazete alımında güçlük”*, *“gazeteden haber bulmada güçlük”* ve *“haber seçmede güçlük”* biçiminde güçlük yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci gazete alımında güçlük yaşadığını *“Bizim evimizin yakınlarda market yoktu. Bir iki tane bakkal vardı. Bu bakkallarda da gazete satılmıyordu. Bu yüzden ben gazete bulmakta zorlandım. Onun dışında benim yaşadığım başka bir zorluk olmadı (Yiğit)”* sözleriyle açıklamıştır. Bir öğrenci gazeteden haber bulmada yaşadığı güçlüğü *“Çok fazla sorun yaşamadım. Sadece bazen gazete haberi bulamadım. Sanal dolandırıcılık, kimlik hırsızlığı haberlerini gazeteden bulamadım. İnternette buldum (Nilay)”* biçiminde belirtmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasında haber seçmede güçlük yaşadığı görülmüştür. Bir öğrenci bu kapsamdaki görüşünü *“Haberleri bulmakta zorlandım. Söylediğiniz haberleri bulmak kolaydı. Onları buldum. İlginç haberleri bulmak zor oldu. Çünkü haberler hep ilginç. Seçmekte zorlandım (Dilara)”* biçiminde açıklamıştır.

Öğretmen Görüşleri

Öğretmenle gerçekleştirilen görüşmelerden, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına ilişkin, *“etkinliklerin zaman aldığı”* görüşünde olduğu bulgusu ortaya çıkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmeni bu konudaki görüşünü aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

“Ders saatimiz üç saat. Böyle etkinlikler olunca herkes yaptığı çalışmasını göstermek istiyor, konuşmak istiyor. Çocuklar haklı, araştırmış, gelmiş. Her çocuğa söz hakkı vermek istediğimizde, her çalışmalarını takip edip bakmak istediğimizde zaman yetmiyor. Ben çalışmalarınızı çok beğendim. Hepsini bizler de yapabilirsek keşke. Ama müfredat kaygısı yaşıyoruz.”

Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması sürecine ilişkin öneriler

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda, katılımcıların Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması sürecine ilişkin öneri sundukları belirlenmiştir. Aşağıda araştırmanın katılımcılarının önerilerinin yer aldığı bulgular görülmektedir:

Öğrencilerin Görüşleri

Öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretiminin daha etkili kullanılmasına yönelik, *“iş bölümü yapılması”* ve *“haberlin deftere yazılması”* biçiminde önerilerini sunmuşlardır. Bir öğrenci haber toplama ödevlerinde iş bölümü yapılmasına dair düşüncesini *“Haber toplama ödevinde herkes bir bölüme ayrılıp yaparsa daha iyi olabilir. Aslında bir kere böyle yapmıştık. Ama sonra yapmadık. Bazıları ilginç haber bulsa mesela, bazıları da derse yönelik haber bulsa. Öyle daha kolay olabilir (Volkan)”* biçiminde ifade etmiştir. Başka bir öğrenci haberin deftere yazılması önerisini *“Gazeteyi kesip getirmek kolay ama elimizle yazıp öyle getirebilirdik. Gazete bulamadığımız zaman İnternette haber defterimize haberi yazabilirdik. Böyle olunca hem daha çok aklımızda kalır (Yiğit)”* sözleriyle açıklamıştır.

Öğretmen Görüşleri

Araştırma kapsamındaki Sosyal Bilgiler öğretmeni, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin daha etkili kullanılmasına yönelik, “not yazma” ve “ders saatinin artırılması” biçiminde önerilerde bulunmuştur. Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenin not yazmaya yönelik görüşleri yer almaktadır:

“Veliler ve çocuklar ellerinde yazılı notlar olsun istiyorlar. Sizin sistem ile bizim klasik model sistem harmanlanarak yapılırsa çok güzel olur. Zaten siz bunları da yaptınız ilerleyen süreçlerde. Bazı yerlerin altını çizdirdiniz, önemli yerlere yıldız attırdınız. Siz bunları da yaptırınca daha bir oturdu dikkat ederseniz. Öğretmenimiz bunu yazdırdı. Ben bunları öğrenerek pekiştireyim diyebilir. Bu şekilde daha iyi olacağımı düşünüyorum.”

Sosyal Bilgiler öğretmeni, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin daha etkili kullanılmasına yönelik, Sosyal Bilgiler ders saatinin artırılması önerisinde bulunmuştur. Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmenin bu konudaki düşüncesi sunulmuştur:

“Öğrenciler derse daha çok katıldılar. Dersi daha fazla severek işlediler. Hep söz almak istediler. Kendi hayatlarından daha çok örnek verdiler bu etkinliklerle. Bu güzel ama müfredatımız da bize diyor ki haftada üç saat. Bu etkinlikler yapılırsa haftalık dersin artması lâzım. Zaman dar geliyor.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerini uygulama sürecinin ve Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin uygulanmasına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle işlenen güncel olay öğretiminin öğrencilerin dikkatlerini çektiği belirlenmiştir. Araştırmanın bu bulgusu Bozkurt (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Güncel olaylar yaşamla iç içe olduğundan öğrencilerin dikkatlerini çekmiştir. Aynı zamanda güncel olay öğretiminde kullanılan aktif öğrenme tekniklerinin de öğrencilerin dikkatlerini çektiği söylenebilir.

Alanyazında yer alan çalışmalarda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde daha çok soru-yanıt, tartışma ve düz anlatım gibi sınırlı sayıda ve geleneksel yöntem ve tekniklerin kullanıldığı ve öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde pasif birer alıcı rolünde olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2017; Deveci, 2007; Demirkaya Gedik, 2008; Dinç ve Acun, 2017; Gürkan, 2009; Gürkan vd., 2020; Haas ve Laughlin, 2000; Hollstein, 2015; Memişoğlu ve Güçin, 2017). Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde kullanılan çeşitli aktif öğrenme teknikleri ile güncel olay öğretimi çeşitlendirilmiştir. Bu durum öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecine aktif bir biçimde katılmalarını sağlamıştır. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasını dikkat çekici bulmalarının derse aktif olarak katılmalarında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada yer alan öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretimini eğlenceli bulduklarına ve etkinlikler sırasında mutlu olduklarına yönelik görüş sunmuşlardır. Araştırmanın bu sonucu Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimine ilişkin olarak gerçekleştirilen araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Arın ve Deveci, 2008; Bekret, 2019; Bozkurt, 2017; Eryılmaz, 2015; Gürdoğan Bayır, 2010; Mcanespie, 2016; Zemin, 2013). Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması ile öğrencilerin derse aktif bir biçimde katılmalarının dersin eğlenceli geçmesinde ve etkinlikler sırasında mutlu olmalarında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma bulgularına göre, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersini sevmelerini sağlamıştır. Araştırmanın bu sonucu Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimine yönelik araştırmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir (Arın ve Deveci, 2008; Gürdoğan Bayır, 2010). Öğrencilerin güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasıyla derse aktif olarak katılmalarının ve böylece mutlu olmalarının Sosyal Bilgiler dersini sevmelerinde etkili olduğu ifade edilebilir.

Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretimi ile öğrencilerin derste öğrendikleri bilgilerin gerçek yaşamda kullanıldığını somut biçimde görmeleri sağlanmıştır. Kırpık (2009) tarafından öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde kazanılan bilgi, beceri ve değerlerin gerçek yaşamda işe yarayacak olduğunu görmelerinin ilgi ve isteklerini artırdığı belirtilmiştir. Nitekim, bu araştırma sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerini kullanarak öğrencilerin hem güncel olaylara hem de Sosyal Bilgiler dersine ilgi duymaları sağlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi öğrencilerin konularını pekiştirmelerini sağlayarak öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır. Araştırmanın bu sonuçları Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimine ilişkin araştırmaların sonuçları ile benzerdir (Arın ve Deveci, 2008; Bekret, 2019; Bozkurt, 2017; Eryılmaz, 2015; Gürkan vd., 2020; Mcanespie, 2016; Zemin, 2013). Yine Açıkgöz (2014) aktif öğrenme anlayışında öğrenme konusunun öğrenene bildiği bağlamda sunulması gerektiğini vurgulamıştır.

Açıkgöz (2014)'e göre, aktif öğrenme, öğrencilerin yeni anlayışlar geliştirmelerine ve öğrenmelerinin kalıcı olmasına katkı sağlamaktadır. Aksu ve Keşan (2011)'a göre ise, öğrencilerin günlük yaşamda gördükleri araç-gereçlerin öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanılması, kalıcı ve anlamlı bir biçimde öğrenmelerinde etkili olmaktadır. Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilerin öğrenmelerinin kalıcı olmasını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin de yaşamlarının içerisinde yer alması nedeniyle doğal öğrenme kaynaklarından biri olan güncel olayların öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının kalıcı ve doğal öğrenmenin gerçekleşmesinde etkili olduğu ifade edilebilir.

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilerin başarılı olmalarını sağladığı bulgusu elde edilmiştir. Araştırmanın bu sonucu Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimi kapsamında gerçekleştirilen araştırmaların sonuçları ile örtüşmektedir (Batti, 2016; Eryılmaz, 2015; Gürdoğan Bayır, 2010; Zemin, 2013). Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasıyla öğretme-öğrenme sürecine aktif olarak katılmalarının ve güncel olayların öğrenme konusuna somut birer örnek sunmasının başarılı olmalarında etkili olduğu söylenebilir.

Akdağ ve diğerlerine (2014) göre, Sosyal Bilgiler dersi öğretme-öğrenme sürecinde güncel olaylara yer verilmesi, öğrencilere güncel olayları izlemeye yönelik alışkanlık kazandırabilir. Nitekim, bu araştırma kapsamında, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi ile öğrencilerin güncel olayları izleme alışkanlığı kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Altun (2018)'a göre, bireyin medya okuryazarı olabilmesi için gündemi takip etme alışkanlığı kazanması oldukça önemlidir. Benzer biçimde, Deveci ve Çengelci (2008)'nin yaptıkları araştırma kapsamında, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının medya okuryazarlığını gündemi takip etme biçiminde ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada da Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretiminin öğrencilere medya okuryazarlığı becerisi sağladığı sonucu elde edilmiştir.

Malinowski (2012), Sosyal Bilgiler dersinde güncel olaylara yer verilmesinin öğrencilerin eleştirel düşüncelerine katkı sağladığını belirtmiştir. Bu araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle ele alınan güncel olay öğretiminin öğrencilerin haberlere eleştirel biçimde yaklaşmalarını sağladığı sonucu elde edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasıyla gerçek yaşamı tanıyarak Sosyal Bilgiler dersini yaşamla ilişkilendirmişlerdir. Alanyazında, güncel olay öğretimine ilişkin araştırmalarda, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olayları öğrencilerin öğrenme konusunu gerçek yaşam ile ilişkilendirebilmeleri için kullandıkları ortaya çıkmıştır (Dinç ve Acun, 2017; Gürkan vd., 2020). Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak yaşamın içerisinde olayların incelendiği güncel olay öğretiminde gerçek yaşamı tanımalarının, Sosyal Bilgiler dersiyle gerçek yaşam arasında ilişki kurmalarını sağladığı söylenebilir.

Keskin (2016), öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecine aktif olarak katılmalarının öğrendikleri bilgileri gerçek yaşamda kullanmalarına olanak sağladığını belirtmiştir. Bu araştırmada, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı güncel olay öğretiminde derse aktif olarak katıldıkları ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda öğrenciler derste gerçekleştirilen etkinliklerle gerçek yaşamda daha dikkatli olmaları gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi, öğrencilere güncel olaylara ilişkin bilinç kazandırmaktadır. Araştırmanın bu sonucu Eryılmaz (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Malinowski (2012)'ye göre, güncel olaylar merak uyandırması sebebi ile öğrencilerin daha çok bilgiye ulaşmak için araştırma yapmalarını teşvik etmektedir. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı güncel olay öğretimi sürecinde öğrenciler güncel olayları merak etmişler ve yaptıkları araştırmalar ile araştırma becerilerini geliştirmişlerdir. Araştırmanın bu sonucu ilgili alanyazında gerçekleştirilen çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Dinç ve Acun, 2017; Gürdoğan Bayır, 2010).

Bonwell ve Eison (1991)'a göre, derste aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması öğrencilerin öğrenme konusuyla ilgili düşüncelerini ve aktif olarak bir şeyler yapmalarını sağlamaktadır. Bu görüşe benzer biçimde, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimi sırasında kullanılan aktif öğrenme teknikleri ile öğrenciler incelenen haberlere yönelik düşünceler geliştirerek kişisel yorumlarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının, öğrencileri inceledikleri güncel olaylar hakkında düşünmeye yönlendirerek yorumda bulunmalarını sağladığı söylenebilir.

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının öğrencilere Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi kazandırdığı sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu sonucu Bekret (2019) tarafından güncel olay öğretimi kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Yine, benzer biçimde, Lecompte ve diğerleri (2017) tarafından da öğretmenlerin derslerinde güncel olaylara yer vermesinin öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerini sağladığı vurgulanmıştır.

Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuç, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminin öğrencilerin özgüven kazanmalarını sağladığı yönündedir. Güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılarak öğrenci merkezli bir ders sürecinin yaşanmasının öğrencilerin özgüven kazanmalarını sağladığı ifade edilebilir.

Akkan ve Akhan (2020), Pescatore (2008) ve Lackey ve Rollins (1965) tarafından, öğretme-öğrenme süreçlerinde güncel olaylardan yararlanılmasının, öğrencilerin analiz ve değerlendirme becerilerini geliştirebileceği belirtilmiştir. Bonwell ve Eison (1991) tarafından ise öğretme-öğrenme süreçlerinde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini etkili bir biçimde kullanmalarına olanak sağladığı vurgulanmıştır. Bu araştırmada da, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimi öğrencilere empati becerisi kazandırmaktadır. Dinç ve Acun (2017)'un yaptıkları araştırmada ise, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde güncel olayları öğrencilerin empati kurmalarını sağlamak amacıyla kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleriyle uygulanan güncel olay öğretiminin öğrencilere adalet, duyarlılık, sorumluluk ve çalışkanlık değerleri kazandırdığı sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu sonucu Batti (2016) tarafından Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretimi kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Aynı zamanda, Gürkan (2009)'ın yaptığı araştırmaya göre de, Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğretme-öğrenme sürecinde güncel olayların incelenmesinin öğrencilere toplumsal olaylara duyarlı olma kazanımı sağladığı düşüncesindedir.

Araştırma kapsamında, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılması ile görsel okuma becerisi kazandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuç, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminin öğrencilerin derse katılmalarını ve çalışmalarını sağladığı biçimindedir.

Araştırmanın katılımcısı Sosyal Bilgiler öğretmeni, Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasının fazla zaman aldığını ve haftalık Sosyal Bilgiler ders saatinin artırılması gerektiğini düşünmektedir. Benzer biçimde, alanyazında gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin güncel olay öğretimini zaman alıcı olarak değerlendirdikleri görülmektedir (Bozkurt, 2017; Deveci, 2007; Memişoğlu ve Güçin, 2017).

Araştırmada, öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretiminde haberleri bulmada zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu Gürdoğan Bayır (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanılmasına ilişkin öneriler aşağıda sunulmuştur.

Uygulamaya Dayalı Öneriler

- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde güncel olay öğretimini ve aktif öğrenme tekniklerini etkili bir biçimde uygulamaları için alan uzmanları örnek ders videoları tasarlayabilir. Bu örnek ders videoları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile MEB arasında gerçekleştirilecek ortak bir proje doğrultusunda dijital bir platform üzerinden öğretmenlere sunulabilir.
- Eğitim fakültelerinde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına güncel olay öğretiminin ve aktif öğrenme tekniklerinin etkili bir biçimde kullanılmasına ilişkin uygulamalı dersler verilebilir.
- Sosyal Bilgiler dersinde her sınıfta birer kumbara oluşturularak güncel olay öğretimi gerçekleştirmek için gazete ve dergi temini sağlanabilir.
- Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilere çeşitli bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak için güncel olay öğretimine yer verilmeli ve bu öğretim sırasında aktif öğrenme tekniklerinden yararlanılmalıdır.

Araştırmaya Dayalı Öneriler

- Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme tekniklerinin kullanımının girişimcilik, düşünme, sosyal katılım gibi çeşitli becerilere etkisini inceleyen araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilen güncel olay öğretimiyle öğrencilere kazandırılacak değerlerin ortaya çıkarılmasına ilişkin araştırmalar yapılabilir.
- Sosyal Bilgiler dersi güncel olay öğretiminde aktif öğrenme ya da başka öğrenme yöntemlerinin etkisine dair öğretmen görüşlerini belirleyen araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Açıköz, K. Ü. (2014). *Aktif öğrenme*. İzmir: Biliş Yayınları.
- Akdağ, H., Oğuz, R., Tatar, O. ve Subaşı, Y. (2014). Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ders kitaplarının güncel olaylar bağlamında öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-65.
- Akdaş, H. B. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akkan, M. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının argümantasyon tekniği ile güncel olayları değerlendirmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Akkan, M. ve Akhan, N. E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayları argümantasyon tekniği ile değerlendirmeleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(21), 118-139.
- Aksu, H. H. ve Keşan, C. (2011). İlköğretimde aktif öğrenme modeli ile geometri öğretiminin başarı ve kalıcılık düzeyine etkisi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 94-113.
- Altun, A. (2018). Medya okuryazarlığının ABC'si. A. F. Ersoy ve H. Karaduman (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel okumalar I* içinde (s. 1-30). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Anderman, E. M. ve Johnston, J. (1994). *Motivational influences on adolescents' current events knowledge*. Society for Research on Adolescence toplantısında sunulan bildiri, San Diego, CA.
- Arın, D. ve Deveci, H. (2008). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 170-185.
- Batti, Ö. (2016). *Güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve barış değer düzeylerinin gelişimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bekret, D. (2019). *Kanıt temelli güncel olayların sosyal bilgiler dersinde kullanımına yönelik bir eylem araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bennett, J. M. (1999). *Students learning science though collaborative discussions on current events in science*. National Association for Research in Science Teaching konferansından sunulan bildiri, Boston, MA.
- Bonwell, C. C. ve Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED336049.pdf> adresinden erişildi.
- Bozkurt, S. (2017). *Ortaokul 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Çalışkan, H. ve Uzunkol, E. (2021). Sosyal bilgiler alanı, özellikleri ve temel amaçları. V. Aktepe., M. Gündüz., N. Kurtdede Fidan ve E. Yalçınkaya (Ed.), *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi* içinde (s. 2-18). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Deveci, H. (2007). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 417-451.
- Deveci, H. (2018). Türk eğitim tarihinde sosyal bilgiler. R. Turan ve K. Ulusoy (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* içinde (s. 20-36). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deveci, H. ve Çengelci, T. (2008). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarından medya okuryazarlığına bir bakış. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 25-43.
- Dinç, E. ve Acun, A. (2017). Sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretiminde güncel olayların kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41), 29-46.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M. (t.y.). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.

- Eryılmaz, Ö. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Gedik, H. (2010). Güncel olayların kullanımında ilköğretim sosyal bilgiler dersinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 97-118.
- Göçer, A. (2019). *İlke, strateji, yöntem, teknik ve öğrenme stilleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Gürkan, B. (2009). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar: İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler eğitiminde güncel olayları ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Gürkan, B., Öztürk, F. ve Kumru, S. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler öğretiminde güncel olayların uygulanmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci deneyimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 266-302.
- Haas, M. E. ve Laughlin, M. A. (2000). *Teaching current events: Its status in social studies today*. American Educational Research Association konferansında sunulan bildiri, New Orleans, LA.
- Hollstein, M. S. (2015). *Teaching about hydraulic fracturing in Ohio high school American government classrooms* (Doktora tezi). Patton College, Ohio.
- Johnson, A. P. (2019). *Eylem araştırması el kitabı* (Y. Uzuner ve M. Özten Anay, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaltsounis, T. (1987). *Teaching social studies in the elementary school the basics for citizenship* (2. bs.). New Jersey: PrenticeHall.
- Karabacak, K. (2020). Öğretim ilkeleri. S. Güven ve M. A. Özerbaş (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri içinde* (s. 163-189). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Keskin, H. (2016). *Aktif öğrenme tekniklerinin ortaokul öğrencilerinde okumaya etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kırpık, C. (2009). Tarih ve sosyal bilgilerde aktif öğrenme. S. Aktekin, P. Harnett, M. Öztürk ve D. Smart (Ed.), *Çok kültürlü bir Avrupa için tarih ve sosyal bilgiler eğitimi içinde* (s. 65-80). Ankara: Harf Yayıncılık.
- Lackey, G. H. ve Rollins, D. (1965). History and current events: A time and place for critical reading. *Journal of Reading*, 8(6), 373-377.
- Lecompte, K., Blevins, B. ve Ray, B. (2017). Teaching current evetns and media literacy: Critical thinking, effective communication and active citizenship. *Social Studies and The Young Learner*, 29(3), 17-20.
- Malinowski, S. S. (2012). *Including current events and current issues in the social studies classroom: Is it worth it* (Yüksek lisans tezi). Ohio Üniversitesi, Athens.
- Mcanespie, H.M. (2016). *Third graders developing a critical problem-posing education through current events* (Doktora tezi). Mercer Üniversitesi, Atlanta.
- Memişoğlu, H. ve Güçin, G. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre güncel konuların öğretimi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(4), 1274-1295.
- Mertler, C. A. (2017). *Action research: Improving schools and empowering educators* (5. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morrison, M. (2015). *Current events in the classroom: A collection of case studies on the why and how of using the news to teach curriculum* (Yüksek lisans tezi). Toronto Üniversitesi, Toronto.
- Parker, W. C. (2018). *İlk ve ortaokullarda sosyal bilgiler eğitimi* (F. Zayımoğlu Öztürk ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Paykoç, F. (1987). Güncel olaylarla belirli gün ve haftaların öğretimi. B. Özer (Ed.), *Özel öğretim yöntemleri sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s. 44-60). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Pescatore, C. (2008). Current events as empowering literacy: For english and social studies teachers. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 51(4), 326-339.
- Saban, A. (2014). *Öğretme öğrenme süreci*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sharp, K. A. (2009). *A survey of appalachian middle & high school teacher perceptions of controversial current events instruction*. 89th National Council for the Social Studies konferansında sunulan bildiri, Atlanta, GA.
- Silberman, M. (2016). *Aktif öğretim* (N. Kalaycı, Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Smith, D. O. (1963). *Current events in the intermediate grades of a modern elementary school* (Yüksek lisans tezi). Newark State College, New Jersey.
- Şimşek, N. (2020). Güncel olaylarla sosyal bilgiler öğretimi. R. Sever., M. Aydın ve E. Koçoğlu (Ed.), *Alternatif yaklaşımlarla sosyal bilgiler eğitimi içinde* (s. 143-161). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taşkın, A. ve Memişoğlu, H. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konulara yer verilme durumunun incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 599-610.
- Uzun, E. (2016). Eylem araştırması. M. Y. Özden ve L. Durdu (Ed.), *Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri içinde* (s. 19-35). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uzuner, Y. (2005). Özel eğitimden örneklerle eylem araştırmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6(2), 1-12.
- Zemin, S. (2013). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.